

บทที่ 3

อนุสัญญาระหว่างประเทศ กฎหมายในประเทศไทย และกฎหมายต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากความผิด มูลฐานฟอกเงินที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร

ในบทนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาอนุสัญญาระหว่างประเทศ กฎหมายในประเทศไทย กฎหมายต่างประเทศ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากความผิดมูลฐานฟอกเงินที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร โดยขออธิบายดังต่อไปนี้

3.1 อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากความผิดมูลฐานฟอกเงินที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร

3.1.1 อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substance. 1988)¹

อนุสัญญานี้หรือที่เรียกกันว่า อนุสัญญาเวียนนา ค.ศ. 1988 (Vienna Convention 1988) เป็นหนึ่งในข้อตกลงระหว่างประเทศที่ได้ชื่อที่สำคัญที่สุดในรอบ 50 ปีที่ผ่านมาของสหประชาชาติเลยทีเดียวไม่เพียงแต่บังคับให้ประเทศภาคีสมาชิกกำหนดให้การฟอกเงินและทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดเป็นความผิดอาญาและให้มีการริบทรัพย์สินเหล่านี้เท่านั้น อนุสัญญานี้ยังกำหนดถ้อยคำสำหรับกฎหมายอาญาให้ประเทศต่าง ๆ นำไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในประเทศของตนและมีแนวทางร่วมกันในการบังคับใช้กฎหมาย

นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการร่วมมือกันทันทีระหว่างประเทศภาคีสมาชิกในการบังคับใช้กฎหมายทั่วโลกในเดือนธันวาคม 1988 ข้อตกลงนี้ผูกพันประเทศภาคีสมาชิกทุกประเทศที่ให้สัตยาบันในการนำกฎหมายอาญามาใช้ในการต่อสู้กับการฟอกเงินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติดและใช้มาตรการในการบ่งชี้ ติดตาม ยึด หรืออายัดเงินและทรัพย์สินที่ได้มาจากอาชญากรรมยาเสพติดดังกล่าว

¹ นิกอร์ เกร็กล. (2543). *การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*. กรุงเทพฯ: Tranlators-at-Law.com. หน้า 28-31.

อนุสัญญาของสหประชาชาติฉบับนี้เป็นพื้นฐานสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศยุโรป อนุสัญญาฯ นี้เป็นเหตุผลหลักในการบรรลุ ข้อตกลง Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of Proceeds of Crime (1990) และ EC Directive on Prevention of the Use of Financial System for the Purpose of Money Laundering ในระดับที่กว้างมากกว่านี้ทำให้มีการก่อตั้งรูปแบบการทำงานในชื่อ FATF (Financial Action Task Force On Money Laundering) ซึ่งอันที่จริงแล้วข้อเสนอแนะข้อแรกใน 40 ข้อของศูนย์ปฏิบัติการสากลเพื่อต่อต้านการฟอกเงิน (Financial Task Force-FATF) ก็คือให้ ประเทศต่าง ๆ นำแนวทางของอนุสัญญาเวียนนาไปปฏิบัติและให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ นี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานฟอกเงินของประเทศที่รับเอาบทบัญญัติในอนุสัญญาฉบับนี้ไปใช้ โดยตรง เช่น ประเทศอังกฤษ

อนุสัญญาฉบับนี้ได้กล่าวไว้ว่า ภาวีสมาชิกแห่งอนุสัญญาฯ นี้ตระหนักว่าความเชื่อมโยง ระหว่างการลักลอบค้ายาเสพติดและการประกอบอาชญากรรมขององค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งทำลาย ระบบเศรษฐกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นภัยต่อความมั่นคงปลอดภัย รวมทั้งอธิปไตยของประเทศ ต่าง ๆ และการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นการกระทำความผิดกฎหมายสากล ก่อให้เกิดรายได้มหาศาล และความร่ำรวย ทำให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทำลายบิดเบือน โครงสร้างของรัฐบาลธุรกิจ การค้าและระบบการเงิน และสังคมในทุกระดับ ดังนั้น จึงตกลงกันในการลดทอนสิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ทั้งนี้ เพื่อขจัดแรงใจ สำคัญในการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว

หลักสำคัญในอนุสัญญาเวียนนา ได้แก่

1) บทบัญญัติเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Money Laundering) อนุสัญญาฯ นี้ระบุว่าหัวใจ ของยุทธวิธีที่มีประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมยาเสพติดสมัยใหม่จำเป็นต้องใช้ มาตรการและเครื่องมือที่จะตัดทอนขุมกำลังทางการเงินของกลุ่มอาชญากร ในการนี้ความร่วมมือ ระหว่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และมีความเห็นร่วมกันว่าการบัญญัติให้การฟอกเงินเป็นความผิด และให้มีการริบทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ตามยุทธวิธีดังกล่าว ดังนั้น ข้อผูกพันประการหนึ่งที่ประเทศสมาชิกซึ่งจะให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาเวียนนา ค.ศ. 1988 คือ ประเทศนั้น ๆ จะต้องมิกฎหมายภายในบัญญัติให้การกระทำการต่าง ๆ เกี่ยวกับการลักลอบค้า ยาเสพติดที่มีผลกระทบที่สำคัญระหว่างประเทศเป็นความผิดอาญา ได้แก่ การผลิตและการใช้ยาเสพติดที่ดำเนินการเป็นองค์กร การจัดหรือการให้เงินทุนแก่ผู้ค้ายาเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้ รวมถึงการ

ฟอกเงินที่ได้มาจากอาชญากรรมเหล่านี้ ซึ่งมีแนวคิดสำคัญของการกระทำที่สมควรกำหนดให้เป็นความผิดอาญา คือ

(1) การเปลี่ยนสภาพ (Conversion) หรือการ โอน (Transfer) ทรัพย์สิน โดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำพรางหรือซ่อนเร้นที่มาที่ไม่ชอบของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเช่นนั้นหรือความผิดอื่นที่ทำเพื่อหลบหนีโทษ

(2) การอำพราง (Concealment) หรือซ่อนเร้น (Disguise) ลักษณะที่แท้จริงที่มาสถานที่ การจำหน่าย การโอน หรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(3) การ ได้มา (Acquisition) การครอบครอง (Possession) หรือการใช้ (Use) ทรัพย์สิน โดยรู้ว่าในขณะที่ได้มาว่าทรัพย์สินนั้นได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(4) การสมคบกัน การช่วยเหลือ สนับสนุน และการให้เครื่องมืออุปกรณ์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและการฟอกเงิน

ในการกระทำความผิดดังกล่าวที่กล่าวมามีประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งคือ ภาวะพิสูจน์ว่าผู้กระทำรู้ (Knowing) หรือมีเจตนาในการกระทำหรือไม่ อาจนำพฤติการณ์หรือสภาพแวดล้อมมาพิจารณาได้ (May be inferred from objective factual circumstance)

2) บทบัญญัติเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน (Confiscation) ซึ่งอนุสัญญาฯ นี้มีหลักการให้มีการใช้มาตรการและกลไกเพื่อริบทรัพย์สินทั้งในระดับประเทศและหว่างประเทศให้มีความร่วมมือกันระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะมาตรการริบทรัพย์สินเป็นการตัดขุมกำลังหรือลดรอนสถานะทางการเงินและความสามารถในการดำเนินกิจกรรมอาชญากรรมได้ทำให้สามารถป้องกันมิให้บุคคลร่ำรวยโดยมิชอบโดยการตัดโอกาสไม่ให้อาชญากรใช้ประโยชน์จากเงินที่ได้มาแบบผิดกฎหมาย และเป็นการป้องกันชุมชนจากภัยคุกคามของยาเสพติด โดยเฉพาะที่เกิดจากการทำงานขององค์กรอาชญากรรม

3) บทบัญญัติสำคัญอื่น ๆ นอกจากหลักการเกี่ยวกับการฟอกเงินและการริบทรัพย์สินแล้ว อนุสัญญาฯ นี้ยังได้กำหนดกลไกเพื่อสนับสนุนการดำเนินการด้วย ได้แก่ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ (Internation co-operation) ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance) ในด้านการสืบสวน การดำเนินคดี การแบ่งหรือคืนทรัพย์สินและขั้นตอนของศาลที่เกี่ยวกับคดีฟอกเงินและอาชญากรรมร้ายแรงอื่น ๆ

ตัวบทของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบการค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สำคัญ ๆ มีรายละเอียดดังนี้²

ข้อ 2 ขอบเขตของอนุสัญญา

1) วัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้คือการส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างภาคีเพื่อว่าภาคีอาจจัดการอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกับด้านต่าง ๆ ของการลักลอบการค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทซึ่งมี ขอบข่ายระดับระหว่างประเทศ โดยในการดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญานี้ภาคีจะต้องดำเนินการที่จำเป็นรวมทั้งมาตรการด้านนิติบัญญัติและด้านบริหาร โดยสอดคล้องกับบทบัญญัติพื้นฐานของระบบกฎหมายภายในของตน

2) ภาคีจะต้องดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญานี้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคแห่ง อธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ และหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น

3) ภาคีจะต้องไม่ใช้ในดินแดนของภาคีอื่นซึ่งเขตอำนาจ และไม่กระทำหน้าที่ใดซึ่งได้รับการสงวนไว้โดยเฉพาะ สำหรับเจ้าพนักงานของภาคีอื่นโดยกฎหมายภายในของภาคีนั้น

ข้อ 5 การริบทรัพย์สิน

1) แต่ละภาคีจะต้องรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็น เพื่อให้ภาคีสามารถริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(ก) ผลตอบแทนที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ตามข้อ 3 วรรค 1 หรือทรัพย์สินซึ่งมีมูลค่าเท่าเทียมกับผลตอบแทนดังกล่าวนี้

(ข) ยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท วัสดุและอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ในลักษณะใด ๆ ในการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ตามข้อ 3 วรรค 1

² สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบการค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.onec.go.th/Home/DocLib3/4/19law.pdf>. [2563, 27 เมษายน]

2) แต่ละภาคีจะต้องรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของคุณสามารถระบุ สืบหาแหล่งที่มาของ อาัยด์ หรือยึดผลตอบแทน ทรัพย์สิน เครื่องมือ หรือสิ่งอื่นใดที่อ้างถึงในวรรค 1 ของข้อนี้เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะริบทรัพย์สินในที่สุด

3) เพื่อดำเนินมาตรการซึ่งอ้างถึงในข้อนี้แต่ละภาคีจะต้องให้อำนาจแก่ศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่นของคุณในการสั่งให้จัดหาหลักฐานทางการเงิน การเงิน หรือทางธนาคาร หรือสั่งให้ยึดหลักฐานเหล่านั้น ภาคีใดจะต้องไม่ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติของข้อนี้โดยอ้างว่าเป็นการรักษาความลับทางธนาคาร

4) (ก) หลังจากที่มีการร้องขอตามข้อนี้โดยภาคีอีกภาคีหนึ่งซึ่งมีเขตอำนาจเหนือความผิดที่บัญญัติไว้ตามข้อ 3 วรรค 1 ภาคีซึ่งมีผลตอบแทน ทรัพย์สิน เครื่องมือ หรือสิ่งอื่นใดที่อ้างถึงในวรรค 1 หรือในข้อนี้อยู่ในดินแดนของตน จะต้อง

(1) ยื่นคำร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของคุณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้นำมาซึ่งคำสั่งริบทรัพย์สิน และหากได้รับคำสั่งดังกล่าวแล้วให้ดำเนินการบังคับตามคำสั่งนั้นหรือ

(2) ยื่นคำสั่งริบทรัพย์สินซึ่งออกโดยภาคีผู้ร้องขอตามวรรค 1 ของข้อนี้ต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของคุณ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การริบทรัพย์สินมีผลบังคับเท่าที่ได้รับการร้องขอและเท่าที่การริบทรัพย์สินดังกล่าวเกี่ยวข้องกับผลตอบแทน ทรัพย์สิน เครื่องมือ หรือสิ่งอื่นใดที่อ้างถึงในวรรค 1 ซึ่งอยู่ในดินแดนของภาคีผู้ได้รับการร้องขอ

(ข) หลังจากที่มีการร้องขอตามข้อนี้โดยภาคีอีกภาคีหนึ่งซึ่งมีเขตอำนาจเหนือความผิดที่บัญญัติไว้ตามข้อ 3 วรรค 1 ภาคีผู้ได้รับการร้องขอจะต้องดำเนินมาตรการที่จะระบุสืบหาแหล่งที่มาของและอาัยด์ หรือยึดผลตอบแทน ทรัพย์สิน เครื่องมือ หรือสิ่งอื่นใดที่อ้างถึงในวรรค 1 ของข้อนี้เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้มีการริบทรัพย์สินในที่สุด ที่จะได้มีคำสั่งโดยภาคีผู้ร้องขอหรือโดยภาคีผู้ได้รับการร้องขอตามคำร้องขอภายในไต่สวนวรรคก ของวรรคนี้

(ค) การวินิจฉัยหรือการดำเนินการที่บัญญัติไว้ในอนุวรรค (ก) และ (ข) ของวรรคนี้จะต้องกระทำโดยภาคีผู้ได้รับการร้องขอ โดยให้สอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายภายในและวิธีพิจารณาความของตนหรือสนธิสัญญาความตกลง หรือข้อตกลงลักษณะทวิภาคีหรือพหุภาคีใด ๆ ซึ่งตนเองมีพันธผูกพันอยู่ในส่วนที่เกี่ยวกับภาคีผู้ร้องขอ

(ง) บทบัญญัติของข้อ 7 วรรค 6 ถึงวรรค 19 นำมาใช้บังคับได้โดยอนุโลม นอกเหนือจากข้อมูลที่ระบุไว้ในข้อ 7 วรรค 10 แล้ว คำร้องขอตามข้อนี้จะต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

(1) ลักษณะรายละเอียดของทรัพย์สินที่จะถูกริบและเอกสารแสดงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ภาคีผู้ร้องขอเชื่อถือ ซึ่งเพียงพอที่จะให้ภาคีผู้ได้รับการร้องขอสามารถคำสั่งดังกล่าวตามกฎหมายภายในของตน ในกรณีที่มีการร้องขอตามอนุวรรค (ก) (1) ของวรรคนี้

(2) คำเนาคำสั่งริบทรัพย์สินที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เป็นพยานหลักฐาน ได้ตามกฎหมาย ซึ่งออกโดยภาคีผู้ร้องขอและเป็นหลักของการร้องขอนั้น รวมทั้งเอกสารแสดงข้อเท็จจริงและข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขตของการที่จะให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ในกรณีที่มีการร้องขอตามอนุวรรค (ก) (2)

(3) เอกสารแสดงข้อเท็จจริงที่ภาคีผู้ร้องขอเชื่อถือและลักษณะรายละเอียดของการดำเนินการที่ร้องขอ ในกรณีที่มีการร้องขอตามอนุวรรค (ข)

(จ) แต่ละภาคีจะต้องให้ตัวบทของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับใด ๆ ของตนซึ่งทำให้วรรคนี้มีผลบังคับ รวมทั้งตัวบทของการแก้ไขภายหลังใด ๆ ของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับดังกล่าวแก่เลขาธิการ

(ฉ) ถ้าภาคีใดเลือกที่จะดำเนินมาตรการซึ่งอ้างถึงในอนุวรรค (ก) และ (ข) ของวรรคนี้ก็ต่อเมื่อมีสนธิสัญญาในเรื่องดังกล่าวอยู่ ให้ภาคีนั้นถือเอาสนธิสัญญานี้เป็นหลักที่จำเป็นและเพียงพอ

(ช) ภาคีจะต้องพยายามจัดทำสนธิสัญญาความตกลง หรือข้อตกลงทั้งลักษณะทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิผลของความร่วมมือระหว่างประเทศตามข้อนี้

5) (ก) ผลตอบแทนหรือทรัพย์สินที่ภาคีใดได้รับไว้ตามวรรค 1 หรือ วรรค 4 ของข้อนี้จะต้องถูกจำหน่ายโดยภาคีนั้นตามกฎหมายภายในและกระบวนการบริหารของตน

(ข) ขณะที่ดำเนินการตามการร้องขอของภาคีอีกภาคีหนึ่ง โดยสอดคล้องกับข้อนี้ ภาคีหนึ่งอาจให้การพิจารณาเป็นพิเศษสำหรับการจัดทำความตกลงในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การมอบค่าของผลตอบแทนและทรัพย์สินดังกล่าวหรือเงินกองทุนที่ได้มาจากการขายผลตอบแทนหรือทรัพย์สินดังกล่าว หรือส่วนสำคัญของสิ่งดังกล่าวให้แก่องค์กรระหว่างรัฐบาลที่มีหน้าที่เฉพาะในการต่อต้านการลักลอบค้าและการใช้ยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

(2) การจัดแบ่งผลตอบแทนหรือทรัพย์สินดังกล่าว หรือเงินกองทุนซึ่งได้มาจากการขายผลตอบแทนหรือทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่ภาคีอื่นเป็นปกติหรือเป็นรายกรณีไป โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายใน กระบวนการบริหาร หรือความตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีของตนที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์นี้

6) (ก) หากผลตอบแทนถูกเปลี่ยนรูปหรือแปรสภาพเป็นทรัพย์สินอื่นแล้ว ทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องถูกดำเนินการตามมาตรการซึ่งอ้างถึงในข้อนี้แทนผลตอบแทนนั้น

(ข) หากผลตอบแทนถูกนำมารวมกับทรัพย์สินอื่นที่ได้มาจากแหล่งที่มาซึ่งชอบด้วยกฎหมายทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องถูกริบไม่เกินมูลค่าอันประเมินแล้วของผลตอบแทนที่ถูกนำมารวมไว้นั้น ทั้งนี้โดยไม่กระทบต่ออำนาจใด ๆ ที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัด(ค) รายได้หรือผลประโยชน์อื่นที่ได้มาจาก

(1) ผลตอบแทน

(2) ทรัพย์สินที่เกิดจากการเปลี่ยนรูปหรือแปรสภาพของผลตอบแทนหรือ

(3) ทรัพย์สินที่มีผลตอบแทนรวมอยู่ด้วยจะต้องถูกดำเนินการตามมาตรการซึ่งอ้างถึงในข้อนี้ด้วย ในลักษณะและขอบเขตเดียวกันกับ ผลตอบแทน

7) แต่ละภาคีอาจพิจารณาที่จะประกันว่าภาระในการพิสูจน์กลับเป็นของจำเลยในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดที่ถูกต้องตามกฎหมายของทรัพย์สินอื่นที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผลตอบแทนหรือทรัพย์สินอื่นที่จะต้องถูกริบ ครอบคลุมถึงการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับหลักแห่งกฎหมายภายในของตน และลักษณะของกระบวนการยุติธรรมรวมทั้งกระบวนการอื่น ๆ

8) บทบัญญัติของข้อนี้จะต้องไม่ตีความให้กระทบต่อสิทธิของบุคคลที่สามผู้สุจริต

9) ไม่มีข้อความใดในข้อนี้จะกระทบต่อหลักการที่ว่า มาตรการซึ่งข้อนี้อ้างถึงจะถูกกำหนดและดำเนินการ โดยสอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายภายในของภาคี

ข้อ 7 ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน

1) ตามข้อนี้ภาคีจะต้องจัดให้มีมาตรการความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันที่ครอบคลุมกว้างที่สุดใน การสอบสวน การฟ้องร้อง และกระบวนการยุติธรรมอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่บัญญัติไว้ตามข้อ 3 วรรค 1

2) ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันซึ่งจะมีตามข้อนี้อาจได้รับการร้องขอเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ดังต่อไปนี้ (ก) การขอพยานหลักฐานหรือคำให้การจากบุคคล (ข) การส่งเอกสารทางศาล (ค) การตรวจค้นและยึด (ง) การตรวจสอบวัตถุและสถานที่ (จ) การให้ข้อมูลและสิ่งที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานได้ (ฉ) การให้ออกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักฐานทางธนาคาร หลักฐานทางการเงิน หลักฐานของบริษัท หรือธุรกิจ ทั้งที่เป็นต้นฉบับหรือสำเนาที่ได้รับรองแล้ว (ช) การระบุหรือสืบหาแหล่งที่มาของผลตอบแทน ทรัพย์สิน เครื่องมือ หรือสิ่งอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้ เป็นพยานหลักฐาน

3) ภาคิอาจให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันในรูปแบบอื่นใดที่กฎหมายภายในของภาคิผู้ได้รับการ ร้องขออนุญาตให้กระทำไ้

4) เมื่อมีการร้องขอ ภาคิจะต้องอำนวยความสะดวกหรือสนับสนุนเท่าที่สอดคล้องกับกฎหมายภายในและวิธี ปฏิบัติของตน ให้บุคคลต่าง ๆ รวมถึงผู้ถูกคุมขังซึ่งยินยอมที่จะช่วยเหลือในการสืบสวนหรือเข้าร่วมในกระบวนการต่าง ๆ มาปรากฏตัวหรือพร้อมที่จะให้มาร่วมดำเนินการดังกล่าว

5) ภาคิหนึ่งไ้จะต้องไม่ปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันตามข้อนี้โดยอ้างว่าเป็นการรักษาความลับทางราชการ

6) บทบัญญัติของข้อนี้จะไม่กระทบต่อพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาอื่นใดทั้งในลักษณะทวิภาคิหรือพหุภาคิที่ กำหนดให้มีหรือจะกำหนดให้มีความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันในคดีอาญา ไม่ว่าทั้งหมดหรือในบางส่วน

7) วรรค 8 ถึง 19 ของข้อนี้จะต้องนำมาใช้บังคับกับการร้องขอซึ่งได้กระทำตามข้อนี้หากภาคิที่เกี่ยวข้องมิได้ ผูกพันกัน โดยสนธิสัญญาเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันแต่ถ้าภาคิเหล่านี้ผูกพันกัน โดย สนธิสัญญาดังกล่าว ก็ให้นำบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวของสนธิสัญญานั้นมาใช้บังคับ เว้นแต่ภาคีตกลงที่จะนำวรรค 8 ถึง 19 ของข้อนี้มาใช้บังคับแทน

8) ภาคิจะต้องกำหนดหน่วยงานหนึ่งใดหรือหลายหน่วยงานเมื่อจำเป็นซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบและอำนาจ

9) การร้องขอจะต้องกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรในภาษาที่ภาคิผู้ได้รับการร้องขอยอมรับภาษาซึ่งแต่ละภาคิ ให้การยอมรับนั้นจะต้องแจ้งให้เลขาธิการทราบ ในกรณีเร่งด่วนและเมื่อภาคิได้เห็นพ้องกัน การร้องขออาจกระทำไ้ด้วยวาจา แต่จะต้องยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรในภายหลัง

10) คำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันจะต้องประกอบด้วย (ก) การระบุให้ทราบถึงสถานะของหน่วยงานที่ทำคำร้องขอ (ข) สารระสำคัญและลักษณะการสืบสวนฟ้องร้อง หรือดำเนินคดีซึ่งเกี่ยวข้องกับคำร้องขอ รวมทั้งชื่อและหน้าที่ ของหน่วยงานที่ดำเนินการสืบสวน ฟ้องร้อง หรือดำเนินคดีดังกล่าว (ค) สรุปข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่กรณีเป็นคำร้องขอเพื่อส่งเอกสารทางศาล (ง) การแจ้งลักษณะของความช่วยเหลือที่ร้องขอและรายละเอียดของขั้นตอนเฉพาะซึ่งภาคิผู้ร้องขอปรารถนา ให้ได้รับการปฏิบัติตาม (จ) รูปพรรณสัณฐาน สถานที่ที่อยู่และสัญชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่จะหาไ้ (ฉ) จุดประสงค์ที่ขอพยานหลักฐาน ข้อมูลหรือขอให้มีการดำเนินการ

11) ภาคิผู้ใ้รับการร็องขออาจขอข้อมูลเพิ่มเติลเมื่อข้อมูลเพิ่มเติลนั้นจำเป็นล้าหรับการปฏิบัติตามคำร็องขอ ตามกฎหมายภายในของตลน หรือเมื่อข้อมูลเพิ่มเติลนั้นสามารถช่วยใ้ห้มีการปฏิบัติดังกล้าว

12) การปฏิบัติตามคำร็องขอจะต้งสอดคล้องกับกฎหมายภายในของภาคิผู้ใ้รับการร็องขอและเท่าที่ไม้ขัด ต่อกฎหมายภายในของภาคิผู้ใ้รับการร็องขอ และหากเป็นไปใ้ได้ให้สอดคล้องกับชั้นตลนที่กำหนคไว้ใ้ในคำร็อง ขอ นั้น

13) ภาคิผู้ร็องขอจะต้ง ไม้จัดส่ง หรือใ้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานซึ่ง ใ้รับจากภาคิผู้ใ้รับการร็องขอ เพื่อการ สืบสวน ฟ็องร็อง หรือค้ดำเนินคิตลนออกเหนือไปจากที่ใ้ระบุไว้ใ้ในคำร็องขอโดยปราศจากคิยินยอมล้วงหน้า ของภาคิผู้ใ้รับการร็องขอ

14) ภาคิผู้ร็องขออาจกำหนคใ้ภาคิผู้ใ้รับการร็องขอรักษาข้อเท็จจริงและสาระของคำร็องขอเป็นคิลับ เว้นแต่เท่าที่จำเป็นที่จะค้ดำเนินการตามคำร็องขอ นั้น ถ้าภาคิผู้ใ้รับการร็องขอไม้สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนค ในการรักษาคิลับนั้นจะต้งแจ้ใ้ภาคิผู้ร็องขอทราบทันที

15) คิช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันอาจถูกปฏิเสธเมื่อ (ก) การร็องขอมิได้กระทำโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของข้อนี้ (ข) ภาคิผู้ใ้รับการร็องขอพิจารณาเห็นว่า การปฏิบัติตามคำร็องขอ นั้นน่าจะกระทบต้ออธิปไตย คิมันคง คิสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือผลประโยชน์อื่นจำเป็นยิ่งอื่น ๆ ของตลน (ค) กฎหมายภายในของภาคิผู้ใ้รับการร็องขอห้ามหน่วยงานของตลนมิใ้ปฏิบัติใ้ในสิ่งที่ได้มีการร็องขอใ้ คิ คิคิดที่คล้ายคลึงกันนั้น หากคิคิดดังกล้าวอยู่ใ้ในการสืบสวน ฟ็องร็อง หรือค้ดำเนินคิตลนใ้ใ้เขตอำนาจ ของตลน (ง) การปฏิบัติตามคำขอจะขัดต้อระบบกฎหมายของภาคิผู้ใ้รับการร็องขอเกี่ยวกับ การใ้ คิช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน

16) จะต้งใ้ให้เหตุผลของการปฏิเสธคิช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันใ้ใด ๆ

17) ภาคิผู้ใ้รับการร็องขออาจเลื่อนคิช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน โดยเหตุที่ว้า คิช่วยเหลือ ดังกล้าวแทรกแซงการสืบสวน ฟ็องร็อง หรือค้ดำเนินคิที่กำล้งค้ดำเนินอยู่ใ้ในกรณีเช่นนี้ภาคิผู้ใ้รับการร็องขอ จะต้งปรึกษากับภาคิผู้ร็องขอเพื่อค้ตัดสินใจว้าคิช่วยเหลือ ดังกล้าวยังคงสามารถจัดใ้ใ้ได้หรือไม้ภายใ้ใ้ ข้อกำหนคและเงื่อนไขที่ภาคิผู้ใ้รับการร็องขอพิจารณาว่าจำเป็น

18) พยานผู้ช้านาญการหรือบุคคลอื่นใ้ใดผู้ซึ่งยินยอมที่จะเบิกลคิในการค้ดำเนินคิ หรือยินยอมที่จะช่วยเหลือใ้ในการสืบสวน ฟ็องร็อง หรือใ้ในกระบวนการทางศาลที่ค้ดำเนินการใ้ในดินแดนของภาคิผู้ร็องขอ ไม้อาจ ถูกฟ็องร็อง กักขัง ลงโทษ หรือถูกกำก้ดเสรีภาพส่วนบุคคลใ้

ดินแดนของภาคีผู้ร้องขอในเรื่องที่เกี่ยวกับการ กระทำ การละเว้นการกระทำ หรือคำพิพากษา ลงโทษซึ่งมีก่อนการเดินทางออกจากดินแดนของภาคีผู้ได้รับ การร้องขอ อนึ่ง การให้ความคุ้มครอง แก่บุคคลเหล่านั้นจะสิ้นสุดลงเมื่อพยานผู้ชำนาญการหรือบุคคลอื่นใด เช่นว่านั้นยังคงอยู่ในดินแดน ของภาคีผู้ร้องขอต่อโดยสมัครใจเป็นเวลา 15 วันติดต่อกัน หรือระยะเวลาอื่น ตามที่ภาคีตกลงกัน นับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งอย่างเป็นทางการแล้วว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่ ต้องการ ให้บุคคลนั้นมาปรากฏตัวอีกต่อไป หรือจะสิ้นสุดเช่นกันเมื่อพยาน ผู้ชำนาญการหรือบุคคลอื่นใด เช่น ว่านั้นเดินทางกลับเข้ามาอีกโดยสมัครใจหลังจากได้เดินทางออกนอกดินแดนของภาคีผู้ร้องขอ แล้ว

19) ค่าใช้จ่ายปกติในการดำเนินการตามคำร้องขอนั้น จะต้องตกอยู่กับภาคีผู้ได้รับการ ร้องขอเว้นแต่บรรดา ภาคีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น หากมีค่าใช้จ่ายซึ่งสูงมากหรือที่มี ลักษณะพิเศษ เป็นสิ่งจำเป็น หรือจะ เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อการปฏิบัติตามคำร้องขอแล้วภาคีจะต้อง ปรีกษากันเพื่อกำหนดข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คำ ร้องขอจะ ได้รับการปฏิบัติตามและกำหนด ลักษณะการรับภาระค่าใช้จ่าย

20) ภาคีจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะจัดทำความตกลงหรือข้อตกลง ในลักษณะทวิภาคีหรือพหุภาคีตามที่อาจจำเป็น ในอันที่จะบรรลุดุประสงค์ของข้อนี้ ให้ข้อนี้ มีผลในทางปฏิบัติหรือส่งเสริมบทบัญญัติของข้อนี้

3.1.2 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะ องค์การ ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime. 2000)³

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะ องค์การ ค.ศ. 2000 เป็นกรอบความร่วมมือทางกฎหมาย เพื่อกำหนดมาตรฐานระดับสากลเกี่ยวกับการ ต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์การอาชญากรรม เนื่องจากปัญหาการก่อ อาชญากรรมในรูปแบบดังกล่าวมีการดำเนินการในรูปแบบใหม่ ๆ ที่ยากต่อการปราบปราม ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีมีเพิ่มมากขึ้นกลายเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการสร้างโอกาสให้อาชญากรในการขยายเครือข่ายการประกอบอาชญากรรมของตนไปได้อย่าง กว้างขวางสร้างความเสียหายทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งยังอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อ

³ รุ่งกานต์ วัชรปรีดา. (2547). *อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะ องค์การ*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 16-18.

ประชาคมโลก ประเทศต่าง ๆ ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและต้องร่วมกันหาวิธีแก้ไขโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นวิธีที่จะป้องกันและปราบปรามปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

วัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญาฉบับนี้ คือการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศที่เข้าภาคีในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กรให้มีประสิทธิภาพรวมถึงเป็นการกำหนดมาตรฐานเพื่อให้ประเทศภาคีสามารถนำไปปฏิบัติ ทั้งในด้านนโยบายบทกฎหมาย แนวทางบริหารและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำของมาตรฐานทางกฎหมายอันเนื่องมาจากระบบกฎหมายที่มีความแตกต่างกัน และเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการออกกฎหมายภายใน โดยกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร การฟอกเงิน การทุจริตประพฤติมิชอบ และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม ให้เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายภายในของประเทศภาคีสมาชิก นอกจากนี้ อนุสัญญาฉบับนี้ยังต้องการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่เกิดจากการก่ออาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยใช้วิธีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามที่มีการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถยึดอายัด หรือริบทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการกระทำความผิด รวมถึงมาตรการในการปราบปรามกระบวนการฟอกเงิน และมาตรการในการคุ้มครองพยาน กล่าวคือ มีการกำหนดมาตรการเหล่านี้ให้มีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ ประเทศภาคีสมาชิกของอนุสัญญาฯ จะต้องให้ความช่วยเหลือในทางที่จำเป็น เพื่อพัฒนามาตรการอันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ตัวบทของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร⁴ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สำคัญ ๆ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 6 การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา

1) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน ซึ่งมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดทางอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

⁴ วันชัย รุจนวงศ์. (2548). *ฝ่าองค์กรอาชญากรรม*. กรุงเทพฯ: มติชน. หน้า 281-292.

(ก) (1) การแปรสภาพหรือโอนทรัพย์สิน โดยรู้ว่าทรัพย์สิน ดังกล่าว เป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเพื่อความมุ่งประสงค์ในการปกปิดหรืออำพราง แหล่งกำเนิดซึ่งผิดกฎหมายของทรัพย์สิน หรือเพื่อช่วยบุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวกับการกระทำความผิด มูลฐาน เพื่อหลบเลี่ยงผลตามกฎหมายอันเกิดจากการกระทำของตน

(2) การปกปิดหรืออำพรางลักษณะอันแท้จริง แหล่งที่มา สถานที่ การจำหน่าย การเคลื่อนย้ายหรือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน โดยรู้ว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม

(ข) ภายใต้แนวความคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคนั้น

(1) การได้มา การครอบครอง หรือการใช้ทรัพย์สิน โดยในขณะที่รับทรัพย์สิน นั้นรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม

(2) การมีส่วนร่วม การมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือการสมคบกันกระทำ พยายาม กระทำและช่วยเหลือ ยุยงสนับสนุน ให้ความสะดวกและให้คำปรึกษาแนะนำในการกระทำ ความผิดใด ๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อนี้

2) เพื่อความมุ่งประสงค์ในการนำไปปฏิบัติหรือใช้บังคับวรรค 1 ของข้อนี้

(ก) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพยายามใช้บังคับวรรค 1 ของข้อนี้กับความผิด มูลฐานโดยกว้างที่สุด

(ข) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรวมความผิดร้ายแรงทั้งหมดตามที่ระบุใน ข้อ 2 ของ อนุสัญญาฯ และความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ 5 ข้อ 8 และข้อ 23 ของอนุสัญญาฯ ให้เป็นความผิดมูล ฐานด้วย ในกรณีที่กฎหมายของรัฐภาคีกำหนดรายชื่อฐานความผิดของความผิดมูลฐานที่เจาะจง รัฐ ภาคีก่อนหน้านั้นจะต้องรวมกลุ่มความผิดทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ไว้ในรายชื่อฐานความผิดดังกล่าว

(ค) เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุวรรค (ข) ความผิดมูลฐานจะต้องรวมถึง ความผิดที่กระทำทั้งในและนอกเขตอำนาจของรัฐภาคนั้น อย่างไรก็ตาม ความผิดที่กระทำนอก เขตอำนาจของรัฐภาคีจะเป็นความผิดมูลฐานต่อเมื่อการกระทำที่เกี่ยวข้องเป็นความผิดอาญาภายใต้ กฎหมายภายในของรัฐที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และจะเป็นความผิดอาญาภายใต้กฎหมาย ภายในของรัฐภาคีที่นำข้อบทนี้ไปปฏิบัติหรือใช้บังคับหากการกระทำความผิดดังกล่าวแก่เลขาธิการ สหประชาชาติ

(จ) ถ้าถูกกำหนดโดยหลักกฎหมายภายในชั้นพื้นฐานของรัฐภาคี กฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้นอาจกำหนดว่าความผิดตามที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของข้อนี้ไม่ใช่บังคับกับบุคคลผู้กระทำความผิดมูลฐาน

(ฉ) ความรู้ เจตนา หรือความมุ่งประสงค์ ที่กำหนดไว้เป็นองค์ประกอบของความผิดตามที่ระบุในวรรค 1 ของข้อนี้ อาจจะอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

ข้อ 7 มาตรการต่อต้านการฟอกเงิน

1) รัฐภาคีแต่ละรัฐ

(ก) จะต้องจัดตั้งระบบการควบคุมและกำกับดูแลภายในประเทศอย่างครบถ้วนสำหรับธนาคารและสถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารและในกรณีที่เหมาะสมสำหรับองค์กรอื่น โดยเฉพาะองค์กรที่อาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินได้ง่าย เท่าที่จะสามารถกระทำได้เพื่อป้องปรามและตรวจพบการฟอกเงินทุกรูปแบบ ซึ่งระบบดังกล่าวจะต้องเน้นข้อกำหนดเรื่องการแสดงตัวของลูกค้า การเก็บรักษายันติกและการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

(ข) โดยไม่กระทบต่อบทบัญญัติข้อ 18 และข้อ 27 ของอนุสัญญาฯ นี้ จะต้องทำให้แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บริหาร ควบคุม บังคับใช้กฎหมายและเจ้าหน้าที่อื่นที่มีหน้าที่ต่อต้านการฟอกเงิน (และในกรณีที่เหมาะสมให้รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการตามกฎหมายภายใน) มีความสามารถที่จะร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับประเทศและระหว่างประเทศภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายใน และเพื่อจุดหมายดังกล่าวจะต้องพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางระดับประเทศสำหรับการรวบรวมวิเคราะห์และแจกจ่ายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่อาจเป็นการฟอกเงิน

2) รัฐภาคีจะต้องพิจารณานำมาปฏิบัติซึ่งมาตรการที่เป็นไปได้เพื่อตรวจพบและเฝ้าดูการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของตนซึ่งเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือได้ที่เหมาะสมภายใต้การป้องกันและเพื่อป้องกันการใช้อัตโนมัติอย่างเหมาะสม และโดยไม่ขัดขวางในทางใดต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรการเหล่านั้นอาจรวมถึงข้อกำหนดที่ให้กับบุคคลและธุรกิจ รายงานการโอนข้ามเขตแดนซึ่งเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือได้ที่เหมาะสมในปริมาณมากข้ามเขตแดน

3) ในการจัดตั้งระบบการควบคุมและกำกับดูแลภายในประเทศภายใต้ข้อกำหนดของข้อนี้ และโดยไม่กระทบต่อข้ออื่นใดของอนุสัญญาฉบับนี้ ขอให้รัฐภาคีนำการกระทำริเริ่มที่

เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการฟอกเงินขององค์การระดับภูมิภาค ระดับระหว่างภูมิภาคและองค์การพหุภาคีมาใช้เป็นแนวทาง

4) ภูมิภาคจะต้องพยายามพัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับอนุภูมิภาคและระดับทวิภาคีระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายบังคับใช้กฎหมาย และฝ่ายควบคุมดูแลเรื่องการเงินเพื่อที่จะต่อต้านการฟอกเงิน

ข้อ 12 การริบและการยึดทรัพย์

1) ภูมิภาคแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่ามาใช้ตามความจำเป็นในขอบเขตที่มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ภายใต้ระบบกฎหมายภายในของตนเพื่อให้สามารถริบ

(ก) รายได้จากอาชญากรรมที่ได้รับมาจากความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ หรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเทียบได้กับรายได้เช่นว่า

(ข) ทรัพย์สิน อุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่ใช้หรือเพื่อจะใช้ในความผิดทั้งหลายที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้

2) ภูมิภาคทั้งหลายจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่ามาใช้ตามความจำเป็นเพื่อให้สามารถพิสูจน์รูปพรรณสัณฐาน ติดตามร่องรอยอาศัยหรือยึดรายการใด ๆ ที่อ้างถึงในวรรค 1 ของข้อนี้เพื่อความมุ่งประสงค์ของการริบในท้ายที่สุด

3) หากรายได้จากอาชญากรรมถูกเปลี่ยนรูปหรือแปรสภาพบางส่วนหรือทั้งหมดเป็นทรัพย์สินอื่น ทรัพย์สินเช่นว่าจะอยู่ในความรับผิดชอบตามมาตรการที่อ้างถึงในข้อนี้แทนรายได้นั้น

4) หากรายได้จากอาชญากรรมถูกนำไปปะปนกับทรัพย์สินที่ได้รับมาจากแหล่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทรัพย์สินเช่นว่าจะอยู่ในความรับผิดชอบที่จะต้องถูกริบไม่เกินมูลค่าที่ประเมินจากรายได้นำไปปะปนโดยไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจใดที่เกี่ยวกับการยึดหรือยึดทรัพย์

5) เงินหรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับมารายได้จากอาชญากรรมจากทรัพย์สินซึ่งเปลี่ยนรูปหรือแปรสภาพมารายได้จากอาชญากรรม หรือจากทรัพย์สินซึ่งรายได้จากอาชญากรรมถูกนำไปปะปนต้องอยู่ในความรับผิดชอบในลักษณะและขอบเขตเดียวกันกับที่ใช้กับรายได้จากอาชญากรรมตามมาตรการ ทั้งหมดที่อ้างถึงในข้อนี้

6) เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อนี้และข้อ 13 ของอนุสัญญานี้ภูมิภาคแต่ละรัฐจะต้องมอบอำนาจให้ศาลหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่รัฐผิดชอบ สั่งให้มีการจับกุม บังคับให้มีการจัดหาบันทึกทางธนาคาร สถาบันทางการเงินหรือการค้า หรือสั่งให้ยึดบันทึกเหล่านั้น ภูมิภาคทั้งหลายจะต้องไม่ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติของวรรคนี้โดยอ้างเหตุผลเรื่องความลับทางธนาคาร

7) รัฐภาคีทั้งหลายอาจพิจารณาความเป็นไปได้ของการกำหนดให้ผู้กระทำผิด แสดงแหล่งกำเนิดโดยชอบด้วยกฎหมายของรายได้จากอาชญากรรมที่ถูกกล่าวหา หรือทรัพย์สินอื่น ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบที่จะถูกริบ ภายในขอบเขตที่ว่ากำหนดเช่นนั้นสอดคล้องกับหลักการ ของกฎหมายภายในของตน และสอดคล้องกับลักษณะของการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลหรือทางอื่น

8) จะต้องไม่ตีความบทบัญญัติข้อนี้ให้กระทบกระเทือนสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลที่ สามซึ่งกระทำการโดยสุจริต

9) ไม่มีสิ่งใดในข้อนี้จะกระทบกระเทือนต่อหลักการที่ว่ามาตรการทั้งหลายซึ่งข้อ นี้อ้างถึงจะได้รับการนิยามและดำเนินการ โดยสอดคล้องและอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติของ กฎหมายภายในของรัฐภาคี

ข้อ 13 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อมุ่งประสงค์การริบทรัพย์

1) ภายในขอบเขตที่กว้างที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ภายใต้ระบบกฎหมายภายในของตน รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจากอีกรัฐภาคีหนึ่งที่มีเขตอำนาจเหนือความผิดที่ครอบคลุม โดยอนุสัญญา นี้ เพื่อการริบทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อ้าง ถึงในข้อ 12 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้ซึ่งอยู่ภายในดินแดนของตนจะต้อง

(ก) ยื่นคำร้องขอแก่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ โดยมีความประสงค์ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำสั่งริบทรัพย์ และหากมีคำสั่งเช่นว่าให้ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลตามนั้น หรือ

(ข) ยื่นคำสั่งเพื่อการริบทรัพย์ที่ออกโดยศาลในดินแดนของรัฐผู้ร้องขอตามข้อ 12 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการให้เกิดผลตาม ขอบเขตที่ได้รับการร้องขอ เท่าที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงในข้อ 12 วรรค 1 ซึ่งอยู่ในดินแดนของรัฐ ที่ได้รับการร้องขอ

2) หลังจากรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งที่มีเขตอำนาจเหนือความผิดครอบคลุม โดยอนุสัญญานี้ได้มีคำร้องขอให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอดำเนินมาตรการ เพื่อระบุ สืบหา แหล่งที่มา และอายัดหรือยึดทรัพย์สิน จากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือ เครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงในข้อ 12 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะให้ มี การริบทรัพย์สินในภายหลัง โดยคำสั่งของรัฐผู้ร้องขอหรือตามคำร้องขอภายใต้วรรค 1 ของข้อนี้ โดยรัฐผู้ได้รับการร้องขอ

3) ให้นำบทบัญญัติข้อ 18 ของอนุสัญญานี้จะนำมาใช้โดยอนุ โคลมนอกเหนือจาก ข้อสนเทศที่ระบุไว้ในข้อ 18 วรรค 15 แล้วคำร้องขอตามข้อนี้จะต้องประกอบด้วย

(ก) กรณีคำร้องขอตามวรรค 1 (ก) ของข้อนี้ คำอธิบายลักษณะของทรัพย์สินที่จะถูกริบและเอกสารแสดงข้อเท็จจริงที่รัฐผู้ร้องขอเชื่อถือ ซึ่งเพียงพอที่จะทำให้รัฐที่ได้รับการร้องขอสามารถขอให้มีการสั่งภายใต้กฎหมายภายในของตนได้

(ข) กรณีคำร้องขอตามวรรค 1 (ข) ของข้อนี้ สำเนาคำสั่งริบทรัพย์สินที่รับฟังได้ตามกฎหมายซึ่งเป็นหลักฐานของคำร้องขอที่ออกโดยรัฐภาคีที่ร้องขอ เอกสารแสดงข้อเท็จจริงและข้อสนเทศเกี่ยวกับขอบเขตของการที่จะให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

(ค) กรณีคำร้องขอตามวรรค 2 ของข้อนี้ เอกสารแสดงข้อเท็จจริงตามที่รัฐภาคีที่จะร้องขอยอมรับและคำอธิบายการดำเนินการที่ร้องขอ

4) คำวินิจฉัยหรือการดำเนินการตามวรรค 1 และ 2 ของข้อนี้จะกระทำโดยรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ โดยสอดคล้องและภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายภายในและวิธีพิจารณาความของตนหรือสนธิสัญญา ความตกลง หรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีซึ่งตนอาจมีพันธกรณีเกี่ยวข้องกับรัฐภาคีที่ร้องขอ

5) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องจัดสำเนาส่งบทกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของตนซึ่งทำให้ข้อนี้มีผลบังคับรวมทั้งสำเนาของการแก้ไขใด ๆ ของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกิดขึ้นในภายหลังหรือคำอธิบายดังกล่าวแก่เลขาธิการสหประชาชาติ

6) หากรัฐภาคีเลือกที่จะดำเนินการที่อ้างถึงในวรรค 1 และ 2 ของข้อนี้ เมื่อมีสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องบังคับอยู่ให้รัฐภาคีนั้นพิจารณาข้อเสนอสัญญานี้เสมือนเป็นพื้นฐานที่จำเป็นและเพียงพอ

7) ความร่วมมือภายใต้ข้อนี้อาจได้รับการปฏิเสธโดยรัฐภาคีหากความผิดซึ่งคำร้องขอเกี่ยวข้องกับไม่ใช่ความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้

8) บทบัญญัติของข้อนี้จะไม่ตีความในทางที่กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลที่สามซึ่งสุจริต

9) รัฐภาคีจะพิจารณาจัดทำสนธิสัญญาทวิภาคีหรือพหุภาคีความตกลงหรือข้อตกลงเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิผลของความร่วมมือระหว่างประเทศที่ดำเนินการตามข้อนี้

ข้อ 14 การจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่ถูกริบ

1) ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่รัฐภาคีได้รับไว้ตามข้อ 12 หรือ ข้อ 13 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้จะต้องถูกจำหน่ายโดยรัฐภาคีนั้นตามกฎหมายภายในและกระบวนวิธีการบริหารของตน

2) เมื่อดำเนินการตามคำร้องขอของรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งตามข้อ 13 ของอนุสัญญา รัฐภาคีจะให้ความสำคัญแก่การพิจารณาคืนทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินแก่รัฐภาคี ผู้ร้องขอเพื่อให้รัฐผู้ร้องขอสามารถชดใช้ค่าสินไหมแทนแก่ผู้เสียหายของอาชญากรรมหรือคืนทรัพย์สินดังกล่าวแก่เจ้าของโดยชอบธรรมตามขอบเขตที่อนุญาตโดยกฎหมายภายในและหากได้รับการร้องขอ

3) เมื่อดำเนินการตามคำร้องขอโดยรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งตามข้อ 12 และข้อ 13 ของอนุสัญญา รัฐภาคีอาจให้การพิจารณาเป็นพิเศษแก่การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงในเรื่อง

(ก) การชำระมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่า หรือกองทุนที่ได้จากการขายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่าดังกล่าวหรือส่วนหนึ่งส่วนใดเข้าบัญชีที่จัดตั้งขึ้นตามข้อ 30 วรรค 2 (ค) ของอนุสัญญา และให้แก่องค์กรระหว่างประเทศระดับรัฐบาลที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษในการต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ข) การแบ่งปันทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่า หรือกองทุนที่ได้จากการขายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่ากับรัฐภาคีอื่น เป็นปกติกรณีหรือรายการกรณี โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในหรือวิธีการทางบริหาร

3.1.3 The FATF Recommendations 2012

FATF (Financial Action Task Force) คือ คณะทำงานเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2532 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐาน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมนโยบายเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินรวมถึงการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เนื่องจากในขณะนั้นปัญหาเสฟติดและปัญหาด้านอาชญากรรมทางการเงินได้แผ่ขยายวงกว้างทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมทางการเงินชั้นนำ 7 ประเทศ (G7) ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอิตาลี ประเทศญี่ปุ่น และประเทศแคนาดา ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้โดยร่วมกับคณะผู้แทนของประชาคมยุโรป (The Commission of The European Communities) และประเทศอื่น ๆ อีกจำนวน 8 ประเทศ จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจนี้ขึ้นมาและเสนอข้อแนะนำที่เป็นการกำหนดมาตรฐานที่ให้ประเทศสมาชิกนำไปแก้ไขและปรับปรุงมาตรการต่าง ๆ ภายในประเทศให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ FATF กำหนด ซึ่งประกอบด้วยข้อกำหนดการทางกฎหมายในทางอาญา โดยกำหนดลักษณะการกระทำความผิดฐานฟอกเงินและบทลงโทษการกำหนดแนวทางในการเปิดเผยความลับของธนาคาร การรายงานการแสดงตนของลูกค้า การเก็บประวัติข้อมูลในการทำธุรกรรมหรือธุรกรรมที่

มีเหตุอันควรสงสัยของธนาคาร ซึ่งปรากฏในรูปแบบข้อแนะนำ 40 ข้อ (The FATF Recommendation)⁵

FATF ได้จัดทำข้อแนะนำต่าง ๆ นับแต่ปี ค.ศ. 1990 ต่อมาได้มีการแก้ไขในปี ค.ศ. 1996, 2001, 2003 และอีกหลายครั้งกระทั่งในปี ค.ศ. 2012 ทั้งนี้เพื่อให้กฎเกณฑ์ดังกล่าวทันสมัยและได้รับการยอมรับตามหลักสากลที่จะใช้บังคับได้ทั่วไป โดยประเทศต่าง ๆ จะมีหน่วยงานสำคัญ ๆ ได้แก่ หน่วย Financial Intelligence Unit (FIU) เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วย FIU ทั่วโลกในการดำเนินการมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินข้อแนะนำของ FATF กำหนดให้ ความผิดมูลฐานควรขยายไปครอบคลุมถึงการกระทำที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร และการแบ่งหรือ คั่นทรัพย์สินที่รับไว้ได้ The FATF Recommendation 2012 ได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้⁶

ข้อ 3 ความผิดฐานฟอกเงิน (Money laundering offence)

แต่ละประเทศควรกำหนดให้การฟอกเงิน เป็นความผิดทางอาญาตามอนุสัญญาเวียนนาและอนุสัญญาพาเลโอ โม และควรกำหนดให้ ความผิดร้ายแรงทุกประเภทเป็นความผิดฐาน ฟอกเงิน โดยมีเจตนาเพื่อกำหนดความผิดมูลฐานให้ครอบคลุมขอบเขตกว้างขวางที่สุด

ข้อ 4 การริบทรัพย์สินและมาตรการชั่วคราว (Confiscation and provisional measures)

แต่ละประเทศควรใช้มาตรการที่คล้ายคลึงกับมาตรการทั้งหลายที่กำหนดไว้ใน อนุสัญญาเวียนนา อนุสัญญาพาเลโอ โม และอนุสัญญาว่าด้วยการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการ ร้ายรวมถึงมาตรการทางนิติบัญญัติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของตนสามารถยึดหรือยึดและ ริบสิ่งต่อไปนี้ได้ โดยไม่ทำให้สิทธิโดยสุจริตของบุคคลที่สามเสียหาย คือ (a) ทรัพย์สินที่ได้มาจก การฟอกเงิน (b) รายได้จากการฟอกเงินหรือความผิดมูลฐานหรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้หรือ มีเจตนาจะใช้ในการฟอกเงินหรือความผิดมูลฐาน (c) ทรัพย์สินที่ได้หรือที่ใช้ หรือมีเจตนาจะใช้ หรือจัดสรรเพื่อใช้ในการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธ หรือการกระทำอันเป็นการก่อการร้าย หรือองค์กรก่อการร้าย หรือ (d) ทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากัน

⁵ สีหนาท ประยูรรัตน์. (2542). *คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นิติสนเทศ. หน้า 37.

⁶ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. *THE FATF RECOMMENDATIONS 2012*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :[https://www.amlo.go.th/amlointranet/en/files/FATF%20Recommendations%202012%20columns\(8\).pdf](https://www.amlo.go.th/amlointranet/en/files/FATF%20Recommendations%202012%20columns(8).pdf). [2563, 17 พฤษภาคม]

มาตรการเช่นว่าควรรวมถึงอำนาจที่จะ (a) ระบุ ติดตาม ร้องรอย และ ประเมินทรัพย์สิน ที่ตกอยู่ในข่ายจะถูกริบ (b) ใช้มาตรการชั่วคราว เช่น ยึดและอายัด เพื่อป้องกันการซื้อขาย การโอน หรือการจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าวออกไป (c) ดำเนินการป้องกันหรือยกเลิกการกระทำ ที่จะเป็นอุปสรรคในอันที่จะยึด หรืออายัด หรือกอบกู้ทรัพย์สินที่ตกอยู่ในข่ายจะถูกริบนั้นกลับคืน มาและ (d) มาตรการสืบสวนสอบสวนที่เหมาะสม

แต่ละประเทศควรพิจารณาใช้มาตรการที่อนุญาตให้ริบรายได้หรือเครื่องมือต่าง ๆ โดยไม่ต้องกำหนดให้มีคำพิพากษาว่ามีความผิดทางอาญาก่อน (คือเป็นการริบทางแพ่ง) หรือใช้มาตรการที่กำหนดให้จำเลยมีหน้าที่พิสูจน์ว่าทรัพย์สินที่จะถูกริบนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มา โดยชอบด้วยกฎหมาย トラบเท่าที่ข้อกำหนดดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับหลักการของกฎหมาย ภายในประเทศ

ข้อ 36 แต่ละประเทศควรดำเนินการตามขั้นตอนโดยเร็วเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุง เวียนนา ค.ศ. 1988. อนุสัญญาพาเลโอโม ค.ศ. 2000. อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน การทุจริต ค.ศ. 2003 และอนุสัญญาว่าด้วยการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อร้าย ค.ศ. 1999 และ ให้นำอนุสัญญาดังกล่าวไปปฏิบัติให้ครบถ้วน ในกรณีที่ปฏิบัติได้ควรสนับสนุนให้แต่ละประเทศ ให้สัตยาบันอนุสัญญาระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและให้นำอนุสัญญาเหล่านั้นไปปฏิบัติให้ บรรลุผล เช่น อนุสัญญาแห่งสภายุโรปว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ค.ศ. 2001 อนุสัญญารัฐ อเมริกันว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย ค.ศ. 2002 และอนุสัญญาแห่งสภายุโรปว่าด้วยการฟอก เงิน การตรวจค้น การยึดและการริบทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมและว่าด้วยการสนับสนุนทาง การเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธ ค.ศ. 2005

ข้อ 38 การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา: การอายัดและการริบ (Mutual legal assistance: freezing and confiscation)

แต่ละประเทศควรดำเนินการให้มั่นใจว่าประเทศของตนมีอำนาจหน้าที่ในการ ดำเนินการได้ทันทีอย่างมีประสิทธิภาพในการตอบสนองคำร้องขอจากต่างประเทศที่ร้องขอให้ ระบุ อายัด ยึด และริบทรัพย์สินที่ได้จาก การฟอกเงิน ตลอดจนทรัพย์สินที่ได้จาก การฟอกเงินและจาก ความผิดมูลฐาน รวมทั้งการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธ トラสาร ที่ใช้หรือตั้งใจจะนำมาใช้ในการกระทำความผิดเหล่านี้ หรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากัน อำนาจหน้าที่ ดังกล่าวนี้ควรจะรวมถึงความสามารถในการตอบสนองต่อคำร้องขอที่ส่งมาโดยอาศัยกระบวนการ พิจารณาคดีเพื่อริบทรัพย์สินทางแพ่ง และมาตรการชั่วคราวที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก เว้นเสียแต่ว่าการ กระทำดังกล่าวนี้จะไม่สอดคล้องกับหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายภายในประเทศของตน แต่ละ

ประเทศควรมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพย์สินดังกล่าว ตลอดจนตราสารหรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากัน และการจัดการตกลงกันให้มีการประสานงานด้านการพิจารณาคดีเพื่อการยึดและริบทรัพย์สิน ซึ่งควรรวมถึงการประสานงานเพื่อการแบ่งปันทรัพย์สินที่ถูกยึดด้วย

ข้อ 40 รูปแบบอื่นของการร่วมมือระหว่างประเทศ (Other forms of international cooperation)

แต่ละประเทศควรดำเนินการให้มั่นใจว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ของตนสามารถให้ความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างกว้างขวางได้อย่างรวดเร็ว เป็นการเอื้อและมีประสิทธิผลในเรื่องที่เกี่ยวกับ การฟอกเงิน ความผิดมูลฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธแต่ละประเทศควรดำเนินการดังกล่าวทันทีเมื่อมีคำร้องขอและควรมีกฎหมายรองรับในการให้ความร่วมมือดังกล่าว แต่ละประเทศควรมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของตนใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการร่วมมือ หากพนักงานเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องอาศัยข้อตกลงทวิภาคี หรือข้อตกลงพหุภาคี หรือการทำข้อตกลงอื่น เช่น บันทึกความเข้าใจ สิ่งเหล่านี้ควรมีการเจรจาตกลงกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของต่างประเทศในระดับเดียวกันในวงกว้างที่สุด และมีการลงนามโดยเร็ว

พนักงานเจ้าหน้าที่ควรใช้ช่องทางหรือกลไกที่ชัดเจนในการส่งคำร้องขอและปฏิบัติตามคำร้องขอข้อมูลหรือความช่วยเหลืออื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพพนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีกระบวนการที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการจัดลำดับความสำคัญของคำร้องขอและสำหรับการปฏิบัติตามคำร้องขอให้ทันที่ที่ ตลอดจนควรมีกระบวนการในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่ได้รับด้วย

คำอธิบายเพิ่มเติมข้อแนะนำที่ 3 (ความผิดฐานฟอกเงิน)

1) แต่ละประเทศควรกำหนดให้ การฟอกเงิน เป็นความผิดทางอาญาโดยอาศัยพื้นฐานของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ปี ค.ศ. 1988 (หรือ อนุสัญญาเวียนนา) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 (หรือ อนุสัญญาพาเลโอโม)

2) แต่ละประเทศควรนำความผิดฐานฟอกเงินมาใช้กับความผิดร้ายแรงทั้งหมดโดยควรมุ่งกำหนดความผิดมูลฐานให้ครอบคลุมขอบเขตกว้างขวางที่สุด ความผิดมูลฐานอาจอ้างถึงความผิดทั้งหมด หรือตามการกำหนดโทษในการกระทำความผิดร้ายแรงประเภทหนึ่ง หรือโทษจำคุกที่ใช้กับความผิดมูลฐาน (threshold approach) หรือกำหนดตามประเภทความผิดมูลฐานต่าง ๆ หรือทุกวิธีรวมกัน

3) ในกรณีที่แต่ละประเทศใช้วิธี Threshold ความผิดมูลฐานทั้งหลายอย่างน้อยที่สุด ควรประกอบด้วยความผิดทั้งหมดที่อยู่ภายในกรอบของความผิดร้ายแรงตามกฎหมายในประเทศ หรือควรจะรวมความผิดที่กำหนดโทษสูงสุดคือโทษจำคุกมากกว่า 1 ปีขึ้นไป หรือสำหรับประเทศที่กำหนดความผิดขั้นต่ำในกฎหมาย ความผิดมูลฐานควรประกอบด้วยความผิดทั้งหมดที่มีบทลงโทษจำคุกอย่างน้อยมากกว่า 6 เดือนขึ้นไป

4) ไม่ว่าจะนำวิธีใดมาใช้ อย่างน้อยที่สุดแต่ละประเทศควรกำหนดความผิดตามประเภทของความผิดที่ FATF กำหนดไว้ ความผิดฐานฟอกเงินควรขยายไปครอบคลุมถึงทรัพย์สินประเภทใดที่ได้จากอาชญากรรมไม่ว่าจะโดยทางตรง หรือทางอ้อม และไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใด ในการพิสูจน์ว่าทรัพย์สินได้จากอาชญากรรมหรือไม่นั้น ไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดมูลฐาน

5) ความผิดมูลฐานสำหรับการฟอกเงิน ควรขยายไปครอบคลุมถึงการกระทำที่เกิดขึ้นในอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งเป็นความผิดในประเทศนั้น และจะเป็นความผิดมูลฐานหากการกระทำเกิดขึ้นในประเทศแต่ละประเทศอาจกำหนดไว้ว่าเงื่อนไขเพียงประการเดียวที่ต้องเกิดขึ้นก่อน ก็คือการกระทำดังกล่าวจะเป็นความผิดมูลฐานหากความผิดเกิดขึ้นภายในประเทศ

6) แต่ละประเทศอาจกำหนดว่าความผิดฐานฟอกเงินไม่นำมาใช้กับบุคคลผู้ซึ่งกระทำความผิดมูลฐาน หากเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายภายในประเทศ

7) แต่ละประเทศควรดำเนินการให้มั่นใจว่า(a) เจตนาและความรู้ที่จำเป็นซึ่งจะนำมาพิสูจน์ว่าเป็นความผิดฐานฟอกเงินอาจอนุมานได้จากสภาพการณ์ของความเป็นจริงที่เป็นกลางอย่างแท้จริง(b) ควรใช้มาตรการลงโทษทางอาญาที่มีประสิทธิผลและเหมาะสม อีกทั้งมีผลเป็นการยับยั้งด้วยกับบุคคลธรรมดาที่ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดฐานฟอกเงิน(c) ความรับผิดชอบทางอาญาและมาตรการลงโทษทางอาญา ซึ่งถ้าใช้ไม่ได้(เพราะหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายภายในประเทศไม่เอื้อ) ก็ให้ใช้ความรับผิดชอบและมาตรการลงโทษทางแพ่งหรือทางปกครองกับนิติบุคคลการกระทำดังกล่าวนี้ไม่ควรเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีทางอาญา ทางแพ่ง หรือทางปกครองกับนิติบุคคลไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะในประเทศที่มีความรับผิดชอบมากกว่ารูปแบบเดียว มาตรการทั้งหลายดังกล่าวไม่ควรลดล้างความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลธรรมดา การลงโทษทั้งหมดควรเป็นการลงโทษที่สัมฤทธิ์ผล เหมาะสมและมีผลเป็นการยับยั้ง (d) ควรมีความผิดอันตรอง ต่อเนื่องจากความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วม การมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือการสมคบคิดที่จะกระทำ พยายามจะกระทำ ช่วยเหลือสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้ และให้คำปรึกษาใน

การกระทำความผิด เว้นเสียแต่ว่าหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายภายในประเทศไม่อนุญาตให้กระทำได้

3.1.4 United Nations Model Sharing Agreement⁷

คณะมนตรีด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (The Economic and Social Council (ECOSOC)) ได้พัฒนาต้นแบบในการเฉลี่ยทรัพย์สิน ECOSOC resolution 2005/14 เรียกว่า Model bilateral agreement on the sharing of confiscated proceeds of crime or property covered by the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the United Nations Convention against illicit in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances of 1988 ซึ่งได้เคยเสนอต่อที่ประชุม ตามมติ 2004/24 เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ. 2004 ไปแล้ว โดยมีการสนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ จัดทำข้อตกลงในการเฉลี่ยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะตามสนธิสัญญาเวียน ค.ศ. 1988 และอนุสัญญาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยจัดทำต้นแบบของข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการเฉลี่ยทรัพย์สิน ภายใต้บทบัญญัติที่สำคัญที่สุดตามบทบัญญัติมาตรา 3 แห่งต้นแบบนี้ และมาตรา 14 วรรคสอง แห่งอนุสัญญาเวียนนาที่บัญญัติให้รัฐภาคีจะต้องยึดถือปฏิบัติว่าจะต้องคืนทรัพย์สินหรือเฉลี่ยทรัพย์สินให้กับรัฐภาคีเป็นอันดับแรกตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของแต่ละประเทศนั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญที่สุด คือ การนำทรัพย์สินดังกล่าวไปคืนให้กับเหยื่ออาชญากรรมหรือการนำทรัพย์สินไปคืนยังเจ้าของที่มีสิทธิตามกฎหมายโดยชอบต่อไป นอกจากนี้ ต้นแบบสนธิสัญญาเฉลี่ยทรัพย์สินนี้ จะไม่มีผลเป็นการทำลายหรือทำให้อนุสัญญาหลักเสื่อมเสียไป หรือจะเป็นอุปสรรคหากจะมีการปรับปรุงในอนาคต

องค์การสหประชาชาติได้ยึดโยงนิยามจากอนุสัญญาเดิมเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือ Proceed of crime การริบทรัพย์สิน (Confiscation) และคำว่าทรัพย์สิน (Property) เพื่อให้มีความหมายอย่างเดียวกัน ในการเฉลี่ยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ มาตรา 2 แห่งอนุสัญญา United Nations Convention Against Transnational Organized Crime ที่บัญญัติคำว่า Proceeds of Crime หมายถึง ทรัพย์สินที่ได้มาจากหรือได้รับมาไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม จากการกระทำความผิดอาญาใด ๆ ส่วนคำว่า Confiscation จะหมายถึง การยึดอายัดทรัพย์สินใด ๆ เมื่อมีคำสั่งแล้วจะมีผลเป็นการพรากไปซึ่งสิทธิในทรัพย์สินนั้นโดยคำสั่งศาล หรือโดย

⁷ วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. (2559). *การนำหลักการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สิน (Asset Sharing) มาใช้ในคดียาเสพติดของประเทศไทย*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อทำเสนอสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ศูนย์การวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 68-75.

องค์กรที่มีอำนาจในการริบทรัพย์ นอกจากนี้ให้มีความหมายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1 แห่งอนุสัญญา United Convention against illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances 1988 ซึ่งให้หมายความไว้ในลักษณะเดียวกัน แต่ในอนุสัญญานี้ใช้คำว่า Proceeds เท่านั้น โดยหมายความว่าทรัพย์สินใด ๆ ที่ได้มาจากหรือได้รับไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการทำความผิดทางอาญาใด ๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 2 วรรค 1 ซึ่งกำหนดให้ภาคีแห่งอนุสัญญาจะต้องกำหนดฐานความผิดทางอาญาขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามอนุสัญญานี้ เช่น ความผิดฐานผลิต จำหน่าย หรือความผิดใด ๆ ที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาดังกล่าวสำหรับคำว่า Property จะหมายถึงทรัพย์สินทุกชนิด ไม่ว่ามีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่าง ไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์ หรืออสังหาริมทรัพย์ ไม่ว่าจะจับต้องได้เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม และรวมถึงเอกสารทางกฎหมาย ตราสาร แสดงความเป็นเจ้าของ หรือผลดอกที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินดังกล่าว ก็ถือเป็นทรัพย์สินตามอนุสัญญานี้

ตัวแบบดังกล่าว ยังได้ให้ยึดถือปฏิบัติว่าด้วยความร่วมมือ หรือ Cooperation ระหว่างรัฐภาคีตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้งสองฉบับข้างต้น เช่น อนุสัญญา United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols มาตรา 13 ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการริบทรัพย์ (International cooperation for purposes of confiscation) ได้กำหนดไว้ว่ารัฐภาคีซึ่งได้รับคำร้องขอจากรัฐภาคีอื่นในการริบทรัพย์ที่ได้มาจากการทำความผิดทรัพย์สิน เครื่องมือที่จะใช้ในการทำความผิด ซึ่งอยู่ในดินแดนของรัฐที่ถูกต้องขอ จะต้องให้ความร่วมมืออย่างสูงสุด ภายใต้หลักการตามกฎหมายภายในรัฐนั้น โดยการส่งคำร้องขอไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อดำเนินการริบทรัพย์ให้เป็นผลสำเร็จ และจะต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถชี้ถึงแหล่งที่อยู่ของทรัพย์สิน ติดตาม อาศัย ยึด และริบทรัพย์ดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อให้บทบัญญัติในอนุสัญญานี้ มีผลปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เป็นต้น

แนวทางที่องค์การสหประชาชาติเสนอเอาไว้ จะให้คู่ภาคีตกลงกันในการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดและถูกสั่งริบไว้ จะต้องเป็นทรัพย์สินที่ปราศจากภาระผูกพันตามกฎหมายไม่มีการอุทธรณ์และฎีกาต่อไปแล้ว โดยคู่สัญญาอาจจะตกลงในการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินจากความร่วมมือที่รัฐภาคีนั้นได้ให้ความช่วยเหลือในการสืบสวนสอบสวนจนไปสู่การริบทรัพย์และอาจจะหักค่าใช้จ่ายในการสืบสวน การฟ้องร้อง และการดำเนินคดีเพื่อนำมาสู่การริบทรัพย์นั้น ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติ ได้นำเสนอตัวแบบของอนุสัญญาเฉลี่ย มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อตกลงระหว่างรัฐบาล ของ.....และรัฐบาลของ.....ว่า ด้วย การเฉลี่ยทรัพย์สินที่ได้จากการริบทรัพย์ที่ได้มาจากการทำความผิด หรือทรัพย์สินใด ๆ

รัฐบาลของ.....และรัฐบาลของ.....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่าคู่สัญญา

ได้ยอมรับอนุสัญญาว่า United Nations Convention against Transnational Organized Crime โดยเฉพาะในมาตรา 12 วรรคแรก และมาตรา 13 และ 14

ได้ตระหนักว่าข้อตกลงนี้ จะไม่ทำให้เสื่อมเสียไปซึ่งหลักการที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญา United Nations Convention against Corruption หรือ ข้อตกลงใด ๆ ที่ได้จัดทำขึ้นในภายหลังซึ่งมีกลไกในการบังคับใช้สนธิสัญญานี้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ได้ยืนยันว่า จะไม่มีบทบัญญัติใดในข้อตกลงนี้ กระทบต่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้อนุสัญญาเวียนนา อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริต และข้อตกลงนี้มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพความร่วมมือในการปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้นเท่านั้น

ด้วยความปรารถนาที่จะสร้างการความร่วมมือในการแบ่งเจ็ลีย์ทรัพย์สินที่ริบมาได้จากการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใด ๆ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับตัวแบบหรือตัวอย่างของข้อตกลงการเจ็ลีย์ทรัพย์สิน จะมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 1 บทนิยาม

เพื่อวัตถุประสงค์ของข้อตกลงนี้

(a) คำว่าทรัพย์สินที่ได้มาจากกระทำ (proceeds of crime) การริบทรัพย์สิน (confiscation) และทรัพย์สิน (property) จะหมายถึงคำนิยามที่ได้อธิบายไว้ในมาตรา 2 ของอนุสัญญาว่าด้วย United Nations Convention against Transnational Organized Crime และมาตรา 1 ของอนุสัญญา United Nations Convention against illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substance of 1988

(b) ความร่วมมือ (Cooperation) จะหมายถึงการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 13.16.18-20 และมาตรา 27 ของอนุสัญญา United Nations Convention against Transnational Organized Crime หรือ มาตรา 5 วรรค 4 และมาตรา 6.7.9-11 และมาตรา 17 ของ United Nations Convention against illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substance of 1988 และความร่วมมือระหว่างองค์กรที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 7 แห่งอนุสัญญา United Nations Convention against Transnational Organized Crime ซึ่งรัฐภาคีหนึ่งได้รับความช่วยเหลือกับอีกรัฐภาคีหนึ่งให้ได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินการใด ๆ ตลอดจนถึงการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใด ๆ

มาตรา 2 ขอบเขตการบังคับใช้

ข้อตกลงนี้ จะใช้บังคับเฉพาะวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือกันระหว่างรัฐภาคี
เท่านั้น

มาตรา 3 กรณีแวดล้อมซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำผิดถูกริบหรือทรัพย์สินอื่นใด
ที่อาจจะหรือจะต้องมีการแบ่งหรือเฉลี่ยทรัพย์สิน

ในกรณีที่รัฐภาคีฝ่ายหนึ่งอยู่ระหว่างกระบวนการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ
ผิดหรือทรัพย์สินอื่นใดและได้ร่วมมือหรือได้รับความร่วมมือจากรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง คู่สัญญาอีกฝ่าย
หนึ่งอาจจะหรือจะต้องแบ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดหรือทรัพย์สินนั้นให้กับคู่สัญญา
อีกฝ่ายหนึ่ง ตามที่ได้ตกลงไว้ในสัญญานี้ โดยไม่มีผลกระทบหรือทำให้เสียหายต่อบทบัญญัติ
ที่กำหนดไว้ในมาตรา 14 วรรค 1.2 และ 3 (a) ของอนุสัญญา United Nations Convention against
Transnational Organized Crime และ มาตรา 5 วรรค 5 (b) (i) ของอนุสัญญา United Nations
Convention against illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substance of 1988

มาตรา 4 การร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิดหรือทรัพย์สินใด ๆ ที่
ริบได้

1) คำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินดังกล่าว จะต้องทำภายในเวลาที่กำหนด ตามที่ได้ตกลงกัน
ไว้ในระหว่างรัฐภาคี ซึ่งจะต้องพิจารณาจากสภาวะแวดล้อมทั้งหมดที่ตามข้อตกลงแห่งความ
ร่วมมือระหว่างกัน โดยจะต้องเกี่ยวข้องกับและดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคดี
นั้น ทรัพย์สินที่ริบได้หรือทรัพย์สินอื่นใด ๆ (ตามที่กำหนดไว้ในนิยามแห่งสนธิสัญญานี้) และหน่วยงาน
หรือหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลใด ๆ ที่ได้ทำการตกลงไว้ระหว่างรัฐคู่สัญญา หรือ

(ทางเลือก 1)

[2. เมื่อได้รับคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินดังกล่าว ตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ รัฐภาคีที่
ทรัพย์สินตั้งอยู่จะต้องพิจารณาโดยปรึกษาหารือกับรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่งว่าจะดำเนินการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สิน
ดังกล่าวหรือไม่ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 แห่งข้อตกลงนี้

(ทางเลือก 2)

[2. เมื่อได้รับคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงที่กำหนดไว้
ในมาตรานี้ รัฐภาคีที่ทรัพย์สินดังกล่าวตั้งอยู่จะต้องเฉลี่ยทรัพย์สินให้กับรัฐภาคีซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ทั้งนี้
ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 แห่งข้อตกลงนี้

มาตรา 5 การเฉลี่ยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดหรือทรัพย์สินอื่นใด ๆ ที่ริบมาได้

(ทางเลือก 1)

[1. ในกรณีที่รัฐคู่สัญญาได้เสนอที่จะแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินดังกล่าวกับรัฐภาคี การแบ่งเฉลี่ยจะมีหลักการ ดังนี้

(a) การวินิจฉัยในการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สิน โดยดุลพินิจและตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีและนโยบายสาธารณะแห่งรัฐ สัดส่วนของการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินจะต้องสอดคล้องกับสัดส่วนแห่งความร่วมมือที่ได้รับโดยคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง และ

(b) การโอนจำนวนเงินเท่ากับจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในวรรค (a) ข้างต้นไปยังรัฐคู่สัญญาให้ดำเนินการตามมาตรา 6 แห่งข้อตกลงนี้

2) ในการวินิจฉัยจำนวนทรัพย์สินที่แบ่งเฉลี่ยไปยังรัฐคู่สัญญา รัฐที่ได้ยึดถือครอบครองทรัพย์สินนั้นไว้อาจจะส่งมอบโดยรวมถึงดอกเบี้ย และผลประโยชน์ที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นในระหว่างการริบทรัพย์สินนั้นด้วย และอาจจะหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการสอบสวน การฟ้องร้อง หรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่นำไปสู่การริบทรัพย์สินนั้น

(ทางเลือก 2)

[1. ในการเฉลี่ยทรัพย์สินที่ริบมาได้ ตามที่ตกลงไว้ในข้อตกลงนี้

(a) สัดส่วนของทรัพย์สินที่ถูกริบมาได้จะต้องถูกเฉลี่ยโดยการตัดสินใจของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตามหลัก Quantum meruit หรือการแบ่งเฉลี่ยให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่างสมเหตุสมผลแห่งการลงแรงและค่าใช้จ่ายที่ได้ดำเนินการไปในการริบทรัพย์สินนั้น หรือตามหลักการอื่น ๆ ที่สมเหตุสมผลตามที่คู่สัญญาได้ตกลงยอมรับกัน

(b) คู่สัญญาฝ่ายที่ริบทรัพย์สินไว้จะต้องโอนทรัพย์สินนั้นไปยังคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งตามจำนวนเท่ากับสัดส่วนที่กำหนดไว้ในวรรค (a) ข้างต้น ทั้งนี้ ตามหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 แห่งข้อตกลงนี้

[2. ในการคำนวณเกี่ยวกับจำนวนที่จะโอนให้แก่กัน คู่สัญญาจะต้องทำการตกลงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย หรือผลประโยชน์ที่เป็นมูลค่าเพิ่มขึ้นอันเนื่องจากการริบทรัพย์สินนั้นไว้ และอาจจะหักค่าใช้จ่ายตามสมควรที่เป็นธรรมในระหว่างที่ทำการสอบสวน หรือฟ้องร้อง หรือกระบวนการพิจารณาคดีของศาลซึ่งนำไปสู่การริบทรัพย์สินนั้น

3) คู่สัญญาจะตกลงกันว่าการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินอาจเป็นการไม่เหมาะสมในกรณีที่มูลค่าทรัพย์สินที่ริบมาได้มีจำนวนน้อย (de minimis) ตามที่คู่สัญญาได้หารือร่วมกันไว้

มาตรา 6 การชำระส่วนแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดที่ถูกริบไว้

1) เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงกันเป็นอย่างใด จำนวนทรัพย์สินที่จะเฉลี่ยและโอนให้คู่สัญญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง 1(b) ตามข้อตกลงนี้ จะชำระโดย

(a) เงินตราของรัฐภาคีที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ และ

(b) ด้วยวิธีการ โอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือชำระเป็นเช็ค

2) การชำระเงินจำนวนใด ๆ ดังที่ได้ระบุ จะชำระไปยัง

(a) ไม่ว่ากรณีใด ซึ่งรัฐบาลของ.....ได้รับการชำระการเฉลี่ยแล้ว. ได้ส่งมอบให้กับ [ให้ระบุหน่วยงานเกี่ยวข้องโดยตรงในการได้รับการเฉลี่ยทรัพย์สิน หรือ บัญชีที่ได้ถูกกำหนดไว้ ซึ่งได้ระบุไว้ในคำร้องขอ]

(b) ไม่ว่ากรณีใด ซึ่งรัฐบาลของ.....ได้รับการชำระไว้การเฉลี่ยทรัพย์สินแล้ว. ได้ส่งมอบให้กับ [ให้ระบุหน่วยงานเกี่ยวข้องโดยตรงในการได้รับการเฉลี่ยทรัพย์สิน หรือบัญชีที่ได้ถูกกำหนดไว้ ซึ่งได้ระบุไว้ในคำร้องขอ]

(c) ให้กับผู้รับรายหนึ่งหรือผู้รับหลายราย ตามที่รัฐภาคีได้รับการชำระแล้วตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามที่แจ้งสำหรับวัตถุประสงค์แห่งสัญญา

มาตรา 7 ข้อกำหนดในการ โอนการเฉลี่ยทรัพย์สิน

1) ในการกระทำการโอนการเฉลี่ยทรัพย์สิน คู่สัญญาจะต้องยืนยันได้ว่า สิทธิที่พึงปวงหรือกรรมสิทธิ์หรือดอกเบี้ยในทรัพย์สินที่โอนไปนั้น ได้มีคำพิพากษาเป็นที่สุดให้ทรัพย์สินแล้ว คู่สัญญาที่จะโอนทรัพย์สินไป จะต้องยืนยันว่าไม่มีความรับผิดชอบหรือความรับผิดชอบสำหรับทรัพย์สินนั้นในทันทีที่ได้โอนไป และถือว่าได้สละสิทธิที่พึงปวงหรือกรรมสิทธิ์ และดอกเบี้ยในทรัพย์สินที่ถูกโอนไปนั้นด้วย

2) หากไม่มีข้อตกลงเป็นอย่างอื่น ในขณะที่คู่สัญญาได้โอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการริบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 วรรค 1 (b) ตามข้อตกลงนี้ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องใช้ทรัพย์สินดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ เป็นไปตามดุลพินิจของผู้รับการโอน

มาตรา 8 แนวทางการประสานงาน และติดต่อสื่อสาร

การประสานงานและติดต่อระหว่างรัฐภาคีตามข้อกำหนดในข้อตกลงนี้ จะต้องดำเนินการผ่าน [องค์กรกลางที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา [...] ของสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางกฎหมาย ซึ่งอ้างอิงารัมภบทของข้อตกลงนี้] หรือโดยรายละเอียด ดังนี้

(a) สำหรับรัฐบาลของ..... โดยสำนักงาน.....หรือ

(b) สำหรับรัฐบาลของ..... โดยสำนักงาน.....หรือ

(c) โดยบุคคลอื่นที่ได้รับการระบุชื่อในฐานะผู้แทนรัฐภาคี สำหรับภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ โดยการแจ้งเพื่อให้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์แห่งข้อตกลงนี้

มาตรา 9 อาณาเขตที่มีการบังคับใช้

ข้อตกลงนี้ จะบังคับใช้ [ถ้าบังคับใช้. ให้บัญญัติถึงดินแดนที่ข้อตกลงจะมีผลบังคับใช้ไปถึงแต่ละรัฐบาลที่เข้าผูกพัน]

มาตรา 10 การแก้ไขข้อตกลง

ข้อตกลงนี้ อาจจะแก้ไข โดยการตกลงของกลุ่มสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร

มาตรา 11 การปรึกษาหารือ

รัฐภาคีจะปรึกษาหารือในทันที เมื่อมีการร้องขอโดยกลุ่มสัญญาใด ๆ เกี่ยวข้องกับการตีความ การบังคับใช้ และการปฏิบัติตามข้อตกลงนี้ ไม่จะเป็นการทั่วไป หรือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีใดคดีหนึ่งเป็นการเฉพาะ

มาตรา 12 การมีผลบังคับใช้

ข้อตกลงนี้จะมีผลบังคับใช้ในทันทีที่กลุ่มสัญญาลงนามหรือแจ้งโดยกลุ่มสัญญาว่ากระบวนการให้สัตยาบันตามกฎหมายภายในได้สมบูรณ์มีผลบังคับใช้แล้ว

มาตรา 13 การยกเลิกสัญญา

กลุ่มสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเลิกสัญญานี้เมื่อใดก็ได้ แต่จะต้องส่งความประสงค์ไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง การสิ้นสุดของสัญญาจะมีผล [...] เดือน หลังจากที่ยกฝ่ายหนึ่งได้รับคำแจ้งความประสงค์ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติตามข้อตกลงนี้ จะยังมีผลต่อกรณีที่ได้มีการริบทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดและทรัพย์อื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการอยู่เดิมภายใต้ความตกลงนี้

เพื่อเป็นสักขีพยาน และเพื่อความความเข้าใจตามข้อตกลงนี้ ผู้มีอำนาจแห่งรัฐบาลที่เกี่ยวข้องได้ลงนามไว้ตามข้อตกลงข้างต้นแล้ว

ข้อตกลงนี้ได้จัดทำฉบับไว้ ณ [สถานที่] เมื่อวันที่.....เดือน. ปี

ลงนามโดยรัฐบาล.....(ลายมือชื่อ)

.....(ลายมือชื่อ)

.....(ลายมือชื่อ)

3.2 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากความผิดมูลฐานฟอกเงินที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร

กฎหมายฟอกเงินของประเทศไทยเป็นการนำเอากรอบแนวความคิดและต้นแบบมาจากกฎหมายของต่างประเทศ อาทิ Model legislation on laundering confiscation and international cooperation in relation to the proceeds of crime 1999 ซึ่งเป็นต้นแบบกฎหมายฟอกเงินของ UNODC ซึ่งประกอบด้วย การให้คำนิยามความหมายของคำว่าฟอกเงิน นอกจากนี้กฎหมายต้นแบบยังมีโครงสร้างและองค์ประกอบที่มีสาระสำคัญมาจากมติข้อ 49/159 ของการประชุมสหประชาชาติ (United Nation General Assembly Resolution 49/159). ข้อเสนอแนะ 40 ประการของ Financial Action TaskForce (FATF). แถลงการณ์ของคณะกรรมการ Basel Statement of Principle. The Council of Europe Convention และ Council Directive มาใช้เป็นแนวทางในการร่างกฎหมาย เพราะลักษณะการกระทำความผิดฟอกเงินจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการบังคับใช้กฎหมาย จึงต้องมีเกณฑ์มาตรฐานในการกำหนดวิธีการติดตาม ตรวจสอบ ยึดอายัดทรัพย์สินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับประเทศอื่น ๆ เพื่อความสะดวกและความเป็นสากล⁸ ซึ่งมีกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

3.2.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542⁹

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญาด้วย โดยให้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ว่าเนื่องจากในปัจจุบันอาชญากรได้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาดำเนินการหลากหลายวิธีซึ่งเป็นการกระทำความผิดฟอกเงินเพื่อให้สามารถนำเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดในครั้งต่อไป การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงเป็นไปได้ยาก โดยกฎหมายเดิมที่ใช้ยังไม่อาจปราบปรามการกระทำความผิดฟอกเงิน หรือการนำเงิน หรือนำทรัพย์สินไปดำเนินการใด ๆ ได้อย่างเพียงพอ เพื่อตัดวงจรอาชญากรรม จึงควรที่จะกำหนดมาตรการเพื่อใช้ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพ จึงสมควรที่จะต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น โดยมีเนื้อหาที่สำคัญ เช่น

⁸ จตุพร อุทโยธา. (2562). *แนวทางการกำหนดโทษทางอาญาก็เกี่ยวกับผู้รับจ้างเปิดบัญชีฐานฟอกเงิน*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 17.

⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

1) บทบัญญัติที่ว่าด้วยความผิดมูลฐานและทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

มาตรา 3 วรรคแรก ได้กำหนดให้มีความผิดมูลฐานไว้จำนวน 21 มูลฐาน เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ฯ ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนฯ ความผิดเกี่ยวกับการชักยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินหรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชกหรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอัยย์หรือช่องโงะฯ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายฯ ความผิดเกี่ยวกับการพนันฯ ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือการแปลงเงินตราฯ ความผิดเกี่ยวกับการค้าที่เกี่ยวกับการปลอมหรือการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้าหรือการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอันมีลักษณะเป็นการค้าฯ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงฯ เป็นต้น

มาตรา 3 วรรคสอง ได้โดยกำหนดให้มีความผิดมูลฐานทั้ง 21 มูลฐานตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงการกระทำความผิดอาญาอนกราชอาณาจักร ซึ่งหากการกระทำความผิดนั้นได้กระทำลงในราชอาณาจักรจะเป็นความผิดมูลฐานด้วย

ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นในมาตรา 3 วรรคสี่ ได้กำหนดให้หมายความว่าเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินและให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินด้วย เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (2) แห่งมาตรา 3 วรรคแรก ไม่ว่าจะทรัพย์สินนั้นจะมีการจำหน่าย จ่าย โอนหรือเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้ง และไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใดหรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด

2) บทบัญญัติที่ว่าด้วยการกระทำความผิดและผู้กระทำความผิด

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับบุคคลที่กระทำความผิดและมาตรการลงโทษแก่ผู้ที่กระทำความผิดไว้ เช่น

2.1) ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 5 ซึ่งกำหนดให้บุคคลดังต่อไปนี้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน เช่น ผู้ที่โอน รับ โอนหรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อนขณะหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือเป็นการกระทำ

ด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มาแหล่งที่ตั้งการจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือได้มา ครอบครองหรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ในขณะที่ได้มา ครอบครองหรือใช้ทรัพย์สินนั้นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ในการนี้ยังกำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้สนับสนุน ผู้ช่วยเหลือผู้ที่พยายามกระทำความผิดหรือผู้ที่ สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินด้วย และไม่ว่าจะได้กระทำก่อนหรือขณะกระทำความผิดก็ ตาม

2.2) ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 6 ซึ่งกำหนดให้ผู้ใดกระทำความผิดฐาน ฟอกเงินแม้จะกระทำนอกราชอาณาจักรผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัตินี้ ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและได้กระทำโดยประสงค์ให้ ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือผู้กระทำความผิดเป็นคนต่าง ด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการ ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

2.3) ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 7 ซึ่งกำหนดให้ผู้ใดที่กระทำการอย่างใด ดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น คือ ผู้ที่สนับสนุนการกระทำความผิด หรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด ผู้ที่จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่หรือวัตถุใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือ เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด

2.4) ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 8 ซึ่งกำหนดให้ผู้ใดที่พยายามกระทำความผิด ฐานฟอกเงินต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ

2.5) ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 9 ซึ่งกำหนดให้ผู้ใดที่สมคบโดยการตกลงกัน ตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้นถ้าได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันดังกล่าว ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แต่ในกรณีที่ความผิดได้กระทำ ถึงขั้นลงมือกระทำความผิดแต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไป ไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้น ไม่บรรลุผลผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้นคง รับโทษตามที่กำหนดไว้เท่านั้น แต่ถ้าผู้กระทำความผิดกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อ

พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีการทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้

3) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการทำความผิดฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2542

โดยตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการทำความผิดไว้ ดังนี้

3.1) ขั้นตอน โดยคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ มาตรา 48 กำหนดให้ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอนจำหน่าย ยักย้าย ปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการทำความผิดให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน และถ้าในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วนเลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรมก็ได้และรวมถึงให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ส่วนกรณีที่น่าปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการทำความผิดให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว และในระหว่างการดำเนินการในชั้นศาล เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามคำสั่งแล้วรายงานให้ทราบพร้อมทั้งประเมินราคาทรัพย์สินนั้น โดยเร็วการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ โดยอนุโลมในกรณีดังกล่าว ส่วนการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินนั้นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนด

3.2) ขั้นตอน โดยพนักงานอัยการ มาตรา 49 กำหนดให้ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวสมบูรณ์พอแล้วให้ยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนนั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป แต่หากกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไปโดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน และให้เลขาธิการรีบดำเนินการแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลอีกให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดและให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวัน

นับแต่ได้รับเรื่องจากเลขานุการและเมื่อคณะกรรมการได้วินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเลขานุการปฏิบัติตามนั้น

3.3) ขั้นตอนโดยศาล มาตรา 59 กำหนดให้การดำเนินการทางศาลตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกำหนดให้ยื่นต่อศาลแพ่งและให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อศาลทำการได้สวนคำร้องของพนักงานอัยการแล้ว หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินนั้นฟังไม่ขึ้น ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยกำหนดให้ทรัพย์สินที่เป็นเงินสดและเงินที่เกิดจากการบริหารจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งเข้ากองทุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกึ่งหนึ่งและส่งให้กระทรวงการคลังอีกกึ่งหนึ่ง ถ้าเป็นทรัพย์สินอื่นให้ดำเนินการตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดต่อไป

กรณีที่ศาลเห็นว่าทรัพย์สินตามคำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดศาลจะส่งคืนทรัพย์สินนั้น ในกรณีเช่นว่านี้ถ้าไม่มีผู้ใดขอรับคืนทรัพย์สินภายในสองปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งดังกล่าวให้นำทรัพย์สินนั้นส่งเข้ากองทุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในกรณีที่มีผู้มาขอรับคืน โดยใช้สิทธิขอรับคืนตามกฎหมายอื่นซึ่งสามารถทำได้ ถึงแม้จะเกินกว่ากำหนดสองปีก็ให้ส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้มาขอรับคืนได้ หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินจากกองทุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแทน และหากยังไม่มีผู้มารับคืนเมื่อล่วงพ้นห้าปีให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุนต่อไป

4) หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศไทย

4.1) หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง โดยให้ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระและเป็นกลางมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อาทิเช่น การประเมินความเสี่ยงระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเสนอต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี แจ้งผลการประเมินความเสี่ยงดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การรับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้และแจ้งตอบการรับรายงานรวมทั้งการรับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่นการกำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานของ

รัฐที่เกี่ยวข้อง การเก็บ รวบรวมข้อมูล สถิติ ตรวจสอบและติดตามประเมินผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้และวิเคราะห์รายงานหรือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ได้กำหนดให้มีเลขาธิการคนหนึ่งโดยมีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างซึ่งปฏิบัติงานในสำนักงาน โดยให้ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีโดยกำหนดให้เลขาธิการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอิสระตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

4.2) หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและช่วยเหลือ รวมถึงให้ความร่วมมือกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินการตามกฎหมายด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น หน่วยงานกำกับดูแลผู้ที่มีหน้าที่รายงานธุรกรรม ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งโดยหลักการหน่วยงานประเภทนี้จะให้ความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบการภายใต้กำกับดูแลของตน ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมถึงให้หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์เมื่อได้รับการร้องขอจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และนอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น เช่น กรมการปกครอง สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง กรมศุลกากร กรมสรรพากร กรมที่ดิน เป็น หน่วยงานเหล่านี้ จะให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบบุคคล หรือเส้นทางของทรัพย์สินและเงินที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเมื่อได้รับการร้องขอจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4.3) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์กรที่ร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในกระบวนการยุติธรรมอันหมายถึงสำนักงานอัยการ ศาลยุติธรรม เนื่องจาก เมื่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินปฏิบัติหน้าที่ถึงขั้นตอนที่จะต้องดำเนินคดีอาญา หรือดำเนินการทางทรัพย์สินขึ้นเด็ดขาดโดยการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องส่งสำนวนหรือรายงานการสืบสวนสอบสวน ต่อพนักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อศาลในคดีอาญา หรือเพื่อยื่นคำร้องขอต่อศาลแพ่ง ในการดำเนินการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน

4.4) หน่วยงานปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดมูลฐาน อันนำมาซึ่งการฟอกเงินเช่น สำนักงานตำรวจ

แห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นต้น

3.2.2 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561

ได้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการกระทำการเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ใ้ห้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร¹⁰ เป็นความผิดมูลฐานฟอกเงินมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 73 ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ใ้ห้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนน ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด
- (2) ให้เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือ โดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถานศึกษา สถานสงเคราะห์หรือสถาบันอื่นใด
- (3) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ
- (4) เลี้ยหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด
- (5) หลอกลวง บังคับ ชู้เชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ความใน (3) มิให้ใช้บังคับแก่ผู้สมัครที่ใช้ความรู้ความสามารถทางศิลปะของตน หาเสียง ให้แก่ตนเองโดยไม่ใช้อุปกรณ์ในการแสดงมหรสพ ความผิดตาม (1) หรือ (2)

ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้

¹⁰ มาตรา 73 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 หมายเหตุ เดิมเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550.

3.2.3 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561

ได้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการกระทำการเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือถอนการสมัคร หรือกระทำการใด ๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือกหรือเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด¹¹ เป็นความผิดมูลฐานฟอกเงิน มีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 77 ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้เพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือถอนการสมัคร หรือกระทำการใด ๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือก หรือเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

(1) จัด ทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(2) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(3) เลี้ยหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(4) หลอกลวง บังคับ ชูเกียรติยศคุณความดี ใสร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้บุคคลอื่น เข้าใจผิดในคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ หรือชื่อเสียงเกียรติคุณของผู้สมัครใด

ความผิดตาม (1) ให้ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน และให้คณะกรรมการมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้

3.3.4 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

ได้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ¹² เป็นความผิดมูลฐานฟอกเงิน มีรายละเอียดดังนี้

¹¹ มาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561 หมายเหตุ เดิมเป็นความผิดมูลฐานเดียวกับมูลฐานลำดับที่ 22 ตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550

¹² มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

มาตรา 22 ให้การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก แต่ปรากฏว่ากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถใช้บังคับเพื่อดำเนินคดีกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร จึงสมควรกำหนดลักษณะความผิดให้ครอบคลุมการกระทำความผิดดังกล่าว รวมทั้งกำหนดวิธีการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3.2.5 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559

ได้กำหนดให้ความผิดดังต่อไปนี้เป็นความผิดมูลฐานฟอกเงิน มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย¹³
- 2) ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง¹⁴

มาตรา 25 ผู้ใดจัดหา รวบรวม หรือดำเนินการทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือดำเนินการด้วยประการใด ๆ เพื่อการก่อการร้าย หรือโดยรู้อยู่แล้วว่าผู้ได้รับประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือจากการดำเนินการนั้นเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด หรือโดยเจตนาให้เงินหรือทรัพย์สินหรือการดำเนินการนั้นถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของบุคคลที่ถูกกำหนด หรือของบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹³ มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559.

¹⁴ มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559.

ผู้จัดหา รวบรวม หรือดำเนินการทางการเงินหรือทรัพย์สิน หรือดำเนินการด้วยประการใด ๆ เพื่อการแพร่ขยายอาชญากรรมที่มีอาชญาภาพทำลายล้างสูง หรือโดยรู้อยู่แล้วว่าผู้ได้รับประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือจากการดำเนินการนั้นเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดหรือโดยเจตนาให้เงินหรือทรัพย์สินหรือจากการดำเนินการนั้นถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของบุคคลที่ถูกกำหนดหรือของบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาชญากรรมที่มีอาชญาภาพทำลายล้างสูง ผู้ที่นั้นกระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาชญากรรมที่มีอาชญาภาพทำลายล้างสูง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้สนับสนุนหรือผู้สมคบกันในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดนั้น

นิติบุคคลใดกระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือเป็นผู้สนับสนุนหรือผู้สมคบในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงสองล้านบาท

ในกรณีที่การกระทำความผิดของนิติบุคคลตามวรรคสี่เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นหรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้ที่นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ให้ความผิดตามมาตรานี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2556 ขึ้นใช้บังคับเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายแต่มาตรการดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาชญากรรมที่มีอาชญาภาพทำลายล้างสูง ซึ่งต้องใช้มาตรการในลักษณะเดียวกันกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการดำเนินการเพื่อรองรับมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามที่คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force on Money Laundering: FATF) กำหนด ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึง

ความจำเป็นในการตรากฎหมายและความเป็นเอกภาพของกฎหมาย สมควรนำบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและมาตรการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงมากำหนดรวมไว้ในพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3.2.6 ประมวลรัษฎากร

ได้กำหนดให้ความคิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงหรือหนี โกงภาษีตามประมวลรัษฎากร¹⁵ เป็นความผิดมูลฐานฟอกเงิน มีรายละเอียดดังนี้

"มาตรา 37 ตี ความผิดตามมาตรา 37 มาตรา 37 ทวิ หรือมาตรา 90/4 ที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากร และเป็นความผิดที่เกี่ยวกับจำนวนภาษีอากรที่หลีกเลี่ยงหรือหนี โกงตั้งแต่สิบล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป หรือจำนวนภาษีอากรที่ขอคืนโดยความเท็จ โดยหนี โกงหรืออุบาย หรือโดยวิธีการอื่นใดทำนองเดียวกัน ตั้งแต่สองล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป และผู้มีหน้าที่ เสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรดังกล่าวได้กระทำในลักษณะที่เป็นกระบวนการหรือเป็นเครือข่าย โดยสร้างธุรกรรมอันเป็นเท็จหรือปกปิดเงินได้พึงประเมินหรือรายได้ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือหนี โกงภาษีอากร และมีพฤติกรรมปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อมิให้ติดตามทรัพย์สินนั้นได้ ให้ถือว่าความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่ออธิบดี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาถ่วงดุลความผิดทางภาษีอากรที่เข้าข่ายความผิดมูลฐานส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อไป คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดี รองอธิบดีและที่ปรึกษากรมสรรพากรทุกคน"

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากประเทศไทยในฐานะสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้ง Asia Pacific Group on Money Laundering (APG) มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ (Terms of References) ที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของ Financial Action Task Force (FATF) ในการกำหนดให้อาชญากรรมเกี่ยวกับภาษีอากรที่มีลักษณะร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเพื่อให้เป็นไปตามเหตุผลดังกล่าว อีกทั้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการหลีกเลี่ยงและการหนี โกงภาษีอากร สมควรกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงหรือพยายาม

¹⁵ มาตรา 37 ตี แห่งประมวลรัษฎากร.

หลักปรัชญาอากรและการน้อ โกงภาษีอากรที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมร้ายแรง เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3.2.7 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

ได้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์¹⁶ เป็นความผิดมูลฐานฟอกเงิน มีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 6/1 ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น

(2) ขู่เจ็ญด้วยประการใด ๆ

(3) ใช้กำลังประทุษร้าย

(4) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้

(5) นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

(6) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขจัดขึ้นได้ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

“มาตรา 14 ให้ความผิดตามมาตรา 6/1 ที่เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติของ กฎหมายที่กำหนดความผิดและมาตรการในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการทำให้ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาประโยชน์ โดยมิชอบตามความผิดฐานค้ามนุษย์ได้อย่างมี

¹⁶ มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ซึ่งเพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2562. หมายเหตุ ในคราวการประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ครั้งที่ 28/2562 พิเศษ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2562 ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติอนุมัติพระราชกำหนดดังกล่าว ซึ่งมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติแล้ว.

ประสิทธิภาพ สมควรกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันและขจัดการบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ รวมทั้งกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการถูกบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ และการพิจารณาคดีให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามแนวทางเดียวกับผู้เสียหายจาก การกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ตลอดจนเพื่อเป็นการอนุวัติการให้เป็นไปตามพิธีสาร ค.ศ. 2014 ส่วนเสริม อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 29 ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. 1930 และ โดยที่ การดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำให้เสร็จโดยเร็วเพื่อประโยชน์ในการสร้างความมั่นคงทางด้านแรงงาน สังคม และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

3.2.8 พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

ได้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการกระทำการเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นในห้วงเวลาการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น¹⁷เป็นความผิดมูลฐานฟอกเงิน มีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 65 ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ในห้วงเวลาการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไป ลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำ ให้ เสนอ ให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(2) ให้ เสนอ ให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรง หรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษาสถานสงเคราะห์ หรือ สถาบันอื่นใด

ความผิดตาม (1) หรือ (2) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้

¹⁷ มาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562.

3.2.9 พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559

ปัจจุบันได้มีการแก้ไขให้การแบ่งหรือคืนทรัพย์สินที่ริบ เมื่อมีกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ประสานงานกลางยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเงินนั้นแก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินอันจะต้องคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอนั้น เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายที่ประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการเกี่ยวกับการริบหรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเพื่อคืนทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวให้แก่ประเทศผู้ร้องขอแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางคืนทรัพย์สินหรือเงินส่วนที่เหลือให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ¹⁸ มีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 35/2 ทรัพย์สินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบและเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินตามความในส่วนนี้ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้ เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญาทวิภาคีระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศผู้ร้องขอกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น แต่การจัดการกับทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวจะกระทำมิได้หากจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

เมื่อมีกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศผู้ร้องขอตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ประสานงานกลางยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเงินนั้นแก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ

ทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินอันจะต้องคืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอนั้น เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายที่ประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการเกี่ยวกับการริบ หรือการบังคับให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเพื่อคืนทรัพย์สินหรือเงิน ดังกล่าวให้แก่ประเทศผู้ร้องขอแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางคืนทรัพย์สินหรือเงินส่วน

¹⁸ มาตรา 35/2 แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2559.

ที่เหลือให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ ทั้งนี้เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญาตามวรรคหนึ่งกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น

ดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินตามวรรคสองที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ยังมิได้คืนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน

3.3 กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากความผิดมูลฐานฟอกเงินที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร

กฎหมายต่างประเทศที่มีส่วนส่งผลต่อการปรับปรุงกฎหมายฟอกเงินของไทยซึ่งจากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มาจากประเทศมหาอำนาจ ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา และกฎหมายของสหราชอาณาจักร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากความผิดมูลฐานฟอกเงินที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่สิบเก้า ได้เกิดองค์กรอาชญากรรมซึ่งเรียกกันว่า “มาเฟีย” (Mafia) ในประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อดำเนินกิจการต่าง ๆ อันผิดกฎหมาย เช่น การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด บ่อนการพนัน กรรโชกทรัพย์ และรับขงโจร เป็นต้น โดยองค์กรอาชญากรรมนี้ได้นำรายได้จากการดำเนินกิจการอันผิดกฎหมายดังกล่าวไปลงทุนในธุรกิจที่ถูกกฎหมายเพื่อให้ได้ผลกำไรและทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจสืบสาวถึงแหล่งที่มาของเงินทุนที่มาจากการประกอบอาชญากรรมได้ ส่วนผลที่ตามมาได้แก่ การได้เงินมาขายของบข่างขององค์กรอันทำให้เกิดการละเมิดต่อกฎหมายและเกิดความไม่สงบในสังคมมากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเหตุนี้ทางรัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาจึงได้เริ่มบัญญัติกฎหมายขึ้นหลายฉบับเพื่อต่อต้านการดำเนินการใดอันเกี่ยวกับรายได้อันไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรอาชญากรรม หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็น “การฟอกเงิน” นั่นเอง สหรัฐอเมริกายังเป็นประเทศแรกที่กำหนดให้กฎหมายฟอกเงินเป็นความผิดอาญาแยกออกมาโดยเฉพาะ จึงถือเป็นประเทศต้นแบบด้านทฤษฎีและกฎหมายฟอกเงินคยหลักกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1.1 Money Laundering Control Act 1986 (MLCA)¹⁹ ด้วยเหตุที่กฎหมายที่บังคับใช้ อยู่มีช่องโหว่ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2529 จึงได้มีการประกาศใช้ Anti-Drug Act of 1986 ซึ่งเรียก กันโดยทั่วไปว่า “กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน” (Money Laundering Control Act 1986 MLCA) โดยบัญญัติไว้ในบรรพ 18 ของกฎหมายสหรัฐอเมริกา มาตรา 1956 (18 U.S.C. Section 1956) เพื่อ เป็นการต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ด้วยการกระทำการในลักษณะเป็นเครื่องมือในการฟอก เงินอันมีหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) บุคคลใดก็ตามดำเนินการหรือพยายามที่จะดำเนินธุรกรรมทางการเงิน (Financial Transaction) อันเกี่ยวเนื่องกับเงินที่ได้มาจากการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Unlawful Activity) โดยรู้ถึงที่มาของเงินในการดำเนินธุรกรรมดังกล่าว ไม่ว่าโดยเจตนาช่วยเหลือ ในการกระทำไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่าธุรกรรมทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งการกระทำดังกล่าว นั้น เพื่อ

-ปกปิดหรือลวงสภาพ ที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือการควบคุมรายได้ ของการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ

-หลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมซึ่งกำหนดไว้ภายใต้กฎหมายของมลรัฐหรือ กฎหมายของสหรัฐ

จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญ หรือปรับเป็นจำนวนสองเท่าของ มูลค่าทรัพย์สินซึ่งเกี่ยวกับธุรกรรมแล้วแต่จำนวนใดมากกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกินยี่สิบปี หรือทั้ง จำทั้งปรับ

(2) บุคคลใดก็ตามทำการส่งหรือพยายามที่จะส่งตราสารทางการเงิน (Monetary Instrument) หรือเงินทุน (Funds) ภายในสหรัฐ ออกหรือผ่านไปยังสถานที่แห่งใดภายนอกสหรัฐ หรือนำเข้าซึ่งตราสารหรือเงินทุนใด ๆ ยังสหรัฐ จากหรือผ่านสถานที่แห่งใดภายนอกสหรัฐ ไม่ว่าจะโดยเจตนาช่วยเหลือในการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่าตราสารทางการเงิน หรือเงินทุนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเงินซึ่งได้มาจากการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย และรู้ว่าการส่ง หรือนำเข้าเงินทั้งหมดหรือบางส่วนดังกล่าว นั้น เพื่อ

ปกปิดหรือลวงสภาพ ที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือการควบคุม รายได้ ของการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ

¹⁹ วีระพงษ์ บุญ โยธาทศ. (2547). *กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม. หน้า 68-72.

หลีกเลี่ยงการรายงานการส่งหรือการนำเข้าเงินซึ่งกำหนดไว้ภายใต้กฎหมายของมลรัฐหรือกฎหมายของสหรัฐ

จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50.000 เหรียญ หรือปรับเป็นจำนวนสองเท่าของมูลค่าของตราสารทางการเงินหรือเงินทุนในการกระทำความผิดนั้น แล้วแต่ว่าจำนวนใดมากกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกินยี่สิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

(3) บุคคลใดก็ตาม ดำเนินการหรือพยายามดำเนินธุรกรรมดังกล่าวที่กล่าวมาในข้อ 3.1) หรือส่ง หรือนำเข้า หรือพยายามส่ง หรือนำเข้าดังที่กล่าวมาในข้อ 3.2) ต้องรับผิดชอบต่อสหรัฐเป็นจำนวนไม่เกินกว่ามูลค่าของทรัพย์สิน เงินทุน หรือตราสารทางการเงินซึ่งเกี่ยวกับธุรกรรม หรือเป็นเงิน 10.000 เหรียญ

ลักษณะความผิดมูลฐานตาม Money Laundering Control Act 1986²⁰

(1) ความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ใน 18 U.S.C มาตรา 1961 (1) (RICO) ยกเว้นบทที่ 31 เรื่องการไม่รายงานการโอนเงินไปต่างประเทศ ได้แก่

ความผิดเกี่ยวกับการฆาตกรรม

ความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว

ความผิดเกี่ยวกับการพนัน

ความผิดเกี่ยวกับการวางเพลิง

ความผิดเกี่ยวกับการปล้นทรัพย์

ความผิดเกี่ยวกับสินบน

ความผิดเกี่ยวกับการข่มขู่กรรโชก

ความผิดเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

ความผิดเกี่ยวกับการลักขายนพาหนะ

ความผิดเกี่ยวกับการนำเข้ายาเสพติด รวมถึงความผิดเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง

(2) ความผิดลักษณะที่กำหนดใน 18 U.S.C มาตรา 1956 (1969)

ความผิดเกี่ยวกับการแสดงข้อความเท็จ

²⁰ ปัญจพร ภูษณะพิบูล. (2546). *มาตรการในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในส่วนของธนาคารพาณิชย์เปรียบเทียบแนวปฏิบัติของประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์. หน้า 73-74.

ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี
 ความผิดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าจากเขตศุลกากร
 ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทางอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์
 ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าเถื่อนทางอากาศ
 ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งอุปกรณ์การใช้จ่าย
 ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายการควบคุมการส่งออกอาวุธ
 ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายจัดการส่งออก
 ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจในภาวะฉุกเฉินทางเศรษฐกิจ
 ระหว่างประเทศ

ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมชนชาติศัตรู

(3) การฝ่าฝืนที่ไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงเป็นประการอื่น

ความผิดบางประเภทที่ไม่ได้ระบุและถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐาน ถ้ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ “ การนำเข้าที่ฝ่าฝืนกฎหมาย” ภายใต้ 18 U.S.C. 545 (1996) เช่น การบริหารหรือการจำหน่ายสินค้าปลอมแปลง กฎหมายห้ามการนำเข้าสัตว์ การขนส่งระหว่างมลรัฐซึ่งทรัพย์สินที่ถูกลักมา

(4) นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังได้ให้คำจำกัดความของ “การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย” ใน 1956 (D)(7) ดังนี้ คือ

Specified Unlawful Activity (การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้) คำนิยาม ใต้บัญญัติไว้ดังนี้

(A) การกระทำใดหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความผิดตามข้อหาที่กำหนดไว้ใน 1961 (1) ของตอนนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นกำหนดไว้ภายใต้พระราชบัญญัติเงินตราและการรายงานการโอนเงินต่างประเทศ

(B) ใช้บังคับแก่การ โอนเงินซึ่งเกิดขึ้นทั้งหมดหรือบางส่วนภายในประเทศสหรัฐอเมริกา ความผิดต่อรัฐต่างประเทศ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องการผลิต และการนำเข้าสินค้า การขายจำหน่ายสารเสพติดตามพระราชบัญญัติควบคุมสารเสพติด

(C) การกระทำใด ๆ หรือการกระทำซึ่งก่อให้เกิดการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ดังคำนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมสารเสพติด 408 หรือ

(D) การกระทำผิดข้อหาต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 152 (ความผิดเกี่ยวกับการซ่อนเร้นทรัพย์สินการอ้างสิทธิเรียกร้องและสาบานตัวที่เป็นเท็จ การให้สินบน มาตรา 215 (ความผิดเกี่ยวเนื่องกับการให้ค่าคอมมิชชั่น หรือของขวัญในการขอกู้ยืม) มาตรา 500 ถึง 503

(เกี่ยวกับความผิดฐานปลอมแปลง) มาตรา 541 (ความผิดเกี่ยวกับการจำแนกประเภทสินค้าอันเป็นที่จ) มาตรา 542 (ความผิดเกี่ยวกับการนำสินค้าเข้ามาโดยการแจ้งข้อความอันเป็นที่จ) มาตรา 545 (ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบนำสินค้าเข้ามายังสหรัฐ) มาตรา 549 (ความผิดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าไปจากการดูแลของศุลกากร) มาตรา 641 (ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ยักยอก การกระทำที่ผิดวัตถุประสงค์โดยพนักงานธนาคารหรือลูกจ้าง) มาตรา 666 (ความผิดเกี่ยวกับการลักหรือให้สินบนในการเสนอโปรแกรมเพื่อรับเงินอุดหนุนจากมลรัฐ) มาตรา 793, 794, 798 (ความผิดเกี่ยวกับการจารกรรม) มาตรา 875 (ความผิดเกี่ยวกับการคมนาคมภายในรัฐ) มาตรา 1201 (ความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว) มาตรา 1203 (ความผิดเกี่ยวกับการจับตัวประกัน) มาตรา 1344 (ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงธนาคาร) มาตรา 2113, 2114 (ความผิดเกี่ยวกับธนาคารและการปล้นทรัพย์หรือลักทรัพย์ในการให้บริการสาธารณะ) เป็นต้น

จากการศึกษากฎหมายฟอกเงินประเทศสหรัฐอเมริกาจะพบว่ากฎหมาย Money Laundering Control Act 1986 (MLCA) ซึ่งบัญญัติไว้ใน 18 U.S.C (18 United State Code) ได้กำหนดห้ามการเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินในลักษณะกว้าง ๆ ของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย (Specified Unlawful Activity) หรือรู้ว่าการ โอนเงินนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงิน หรือการควบคุมเงิน หรือการหลบเลี่ยงรายการโอนเงินกฎหมายดังกล่าวเน้นเจตนาของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 1956 (a)(1) จึงเห็นได้ว่าผู้ที่กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกาจะต้องมีการกระทำตามที่บัญญัติไว้ใน 18 U.S.C. มาตรา 1956 เช่น การกระทำการ โอนเงินโดยรู้ว่าเป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำอันมีขอบด้วยกฎหมาย และการกระทำอันมีขอบด้วยกฎหมายนี้ถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินของสหรัฐอเมริกาซึ่งได้บัญญัติไว้กว้าง ๆ และมีมาตรา 1957 (c)(7) ได้ให้คำจำกัดความไว้พร้อมกับระบุฐานความผิดต่าง ๆ ไว้ซึ่งถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐาน เช่น ความผิดตามมาตรา 152 เป็นความผิดเกี่ยวเนื่องกับการซ่อนเร้นทรัพย์สิน การอ้างสิทธิเรียกร้องและสานตัวที่เป็นเท็จการให้สินบน. มาตรา 543 ความผิดเกี่ยวเนื่องกับการนำสินค้าหนีภาษีเข้าไปในประเทศสหรัฐอเมริกา. มาตรา 656 ความผิดเกี่ยวเนื่องกับการลักทรัพย์ ยักยอก การกระทำที่ผิดวัตถุประสงค์โดยพนักงานธนาคาร หรือลูกจ้าง เป็นต้น และจากการศึกษาพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดฐานความผิดที่เกี่ยวกับการกระทำอันมีขอบด้วยกฎหมายไว้จำนวนมากกว่า 200 มูลฐานความผิดโดยพิจารณาจากความผิดที่เงินเป็นปัจจัยสำคัญ คือความผิดทางเศรษฐกิจ และผลร้ายของความผิดดังกล่าวจะมีส่วนทำลายสังคม

เศรษฐกิจตลอดจนมนุษยชน จึงอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา มีความผิดมูลฐานมากกว่าประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่เป็นประเทศที่มีอิสรเสรีภาพทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ผลักดันให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายมาเพื่อครอบคลุมการกระทำความคิดให้มากที่สุด เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพนั่นเอง²¹

3.3.1.2 U.S.A Patriot Act 2001²² หรือ Anti-Terrorist Financial Act H.R.2975 เป็นกฎหมายปราบปรามแหล่งเงินทุนขององค์กรก่อการร้ายข้ามชาติ ใช้บังคับเมื่อเดือนตุลาคม 2001 หลังจากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2001 จุดมุ่งหมายของกฎหมายนี้ได้แก่ การเพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่ในการติดตามการกระทำผิดผ่านทาง การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้กระทำความผิดใช้มาตรการติดตามการกระทำความคิดได้ทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยเริ่มต้นจากการเพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการคลัง (Department of Treasury) เพื่อปราบปรามการทุจริตในสถาบันการเงินเป็นแห่งแรก โดยให้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายเงินข้ามประเทศจำนวนมากและการดำเนินงานขององค์กรก่อการร้ายข้ามชาติว่ามีความเกี่ยวพันกันมากน้อยเพียงใด กฎหมายนี้ได้มีการกำหนดฐานความผิดเพิ่มเติม บทลงโทษ และกระบวนการพิจารณาความอาญาใหม่ ๆ เพื่อให้ทันต่อการปราบปรามการก่อการร้ายระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม มาตรการภายใต้กฎหมายนี้อาจเป็นการออกนอกเขตของหลักนิติธรรมของกฎหมายอาญาไปพอสมควร แต่กระทรวงยุติธรรมสหรัฐ (Department of Justice) จะเป็นหน่วยงานที่เข้ามาถ่วงดุลการบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายนี้ทั้งหมดไม่ให้เกินขอบเขตของความยุติธรรม

ความเกี่ยวพันกับกฎหมายฟอกเงิน กฎหมาย Patriot Act ได้เพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ของ Department of Treasury ในการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินในสถาบันการเงินทุกแห่งว่ามี

²¹ นวลน้อย ตรีรัตน์ และคณะ. (2548). *ธุรกิจนอกกฎหมายความผิดมูลฐานและการฟอกเงิน รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 325

²² วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. (2548). *การกำหนดความผิดฐานฟอกเงินที่ผู้กระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและมาตรการรวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการยึดอายัดและริบทรัพย์สิน ชุดโครงการวิจัย เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2)*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. หน้า 29-33

ความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายข้ามชาติมากขึ้นเรื่อยๆ โดยได้เสริมอำนาจการใช้จ่ายการที่มีอยู่ในเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

(1) อำนาจในการบังคับให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ Broker หรือ Dealer รายงานการทำธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัยในสถาบันของตน

(2) บังคับให้ธุรกิจใด ๆ ที่มีการทำธุรกรรมทางการเงินมากกว่า USD 10,000 ขึ้นไปต้องทำรายงานธุรกรรมทางการเงิน SAR

(3) ป้องกันมิให้สถาบันการเงินในสหรัฐฯ ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินนอกระบบหรือ Shell Bank

(4) ป้องกันให้สถาบันการเงินให้บริการทางการเงินอื่น ๆ นอกจากบริการตามปกติของสถาบันการเงิน ในอันที่จะอำนวยความสะดวกในการปกปิดการทำธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย

(5) ให้สถาบันการเงินมีการจรรยาบรรณข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าใหม่ของสถาบันการเงินพร้อมทั้งให้มีมาตรการกั้นกรองผู้ที่จะเป็นลูกค้าใหม่ของสถาบันการเงินด้วย

(6) ให้มีการประสานความร่วมมือในเรื่องข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายกับสถาบันการเงิน ในเรื่องรูปแบบการทำธุรกรรมที่น่าสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงิน และข้อมูลในเรื่องแหล่งเงินทุนสนับสนุนการก่อการร้ายข้ามชาติ

นอกจากนี้กฎหมาย Patriot Act ได้เพิ่มฐานความผิดให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินรวมถึงการกระทำผิดดังต่อไปนี้ด้วย ได้แก่

(1) การฟอกเงินในสหรัฐฯ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมนอกประเทศและการวางแผนเพื่อประกอบอาชญากรรมทางการเมืองในสหรัฐฯ

(2) การฟอกเงินผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Cyber Money Laundering) หรือเพื่อการสนับสนุนองค์กรก่อการร้ายข้ามชาติ

(3) การเพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานเคลื่อนย้ายเงินตราออกนอกประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต

(4) ให้ศาล Supreme Court มีอำนาจพิจารณาเปรียบเทียบปรับผู้ที่เคลื่อนย้ายเงินออกนอกประเทศมากกว่า 300,000 เหรียญสหรัฐฯ และไม่รายงานต่อหน่วยงานของศุลกากร

(5) ให้อำนาจเจ้าหน้าที่สหรัฐฯ ในการดำเนินคดีการฉ้อโกงบัตรเครดิตต่าง ๆ ของสหรัฐฯ ที่เกิดขึ้นนอกประเทศ

(6) ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินคดีสถานที่ที่มีการวางแผนและเตรียมการกระทำฟอกเงินได้

ในส่วนของมาตรการบังคับเอาภัยกับทรัพย์สินจากการกระทำความผิดบัพัญญัติในกฎหมาย Patriot Act ได้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาหลายประการเพื่อที่จะให้เจ้าหน้าที่เข้าถึงทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนการวางแผนการก่อการร้ายข้ามชาติ ทั้งในและนอกประเทศ และให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการบังคับเอาภัยกับทรัพย์สินที่ได้ใช้ หรือได้จาก การก่อการร้ายข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้ายในประเทศหรือนอกประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดของการใช้มาตรการตรงส่วนนี้ได้แก่ บัพัญญัติตามรัฐธรรมนูญสหรัฐฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลัก Due Process, Duple Jeopardy และ ex post facio clause หลักที่ว่านี้ได้แก่

(1) ให้เพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่ของสหรัฐฯ ในการติดตามตัวบุคคลและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายข้ามชาติ ที่ถูกลักลอบนำออกนอกประเทศ หรือใช้หลัก Long Arm Jurisdiction

(2) ให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจบังคับเอาภัยกับทรัพย์สินที่อยู่ในสหรัฐฯ ที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายของต่างประเทศ

(3) ให้เจ้าหน้าที่ของสหรัฐฯ มีอำนาจจัดการกับทรัพย์สินตามคำสั่งบังคับเอาภัยกับทรัพย์สินของต่างประเทศ

(4) ให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปยึดอายัดเงินในบัญชีของสถาบันการเงินในสหรัฐฯ ตามคำร้องขอของสถาบันการเงินในต่างประเทศให้บังคับเอาภัยกับเงินดังกล่าว

(5) ให้สถาบันการเงินปฏิเสธที่จะทำธุรกรรมทางการเงินกับหน่วยธุรกิจที่ปรากฏว่ามีผู้ไม่มีตัวตนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ

3.3.1.3 การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการพัฒนากฎหมายเพื่อปราบปรามอาชญากรรมอย่างต่อเนื่องซึ่งจุดสำคัญที่มีการพิจารณากันอย่างมากคือผลประโยชน์จากการทำผิดกฎหมายที่ได้รับและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นแรงจูงใจสำคัญในการกระทำความผิดได้มีการประกาศใช้กฎหมาย Anti-Drug Abuse Act 1986 ซึ่ง Subtitle H ใน Title I ของกฎหมายนี้ คือกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Money Laundering Act of 1986-MLA) ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมจาก Bank Secrecy Act และกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดตามกฎหมายโดยนำมาประมวลไว้ใน 18 U.S.C. มาตรา 1956 ซึ่งการมีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินเป็นทรัพย์สินที่ได้รับจากการประกอบอาชญากรรมตามที่กฎหมายกำหนดไว้จะต้องรับผิดชอบ

ทางแพ่ง (Civil Penalties) โดยถูกริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture) และรับโทษทางอาญา แต่ก็มีข้อน่าสังเกตว่ากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา มีหลายฉบับซึ่งแต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์และวิธีการบังคับใช้ที่ประสานสอดคล้องกัน เช่น กำหนดให้เก็บรักษาบันทึกทางการเงินไว้ 5 ปี รวมทั้งกำหนดให้แสดงแหล่งที่มาปริมาณ และการเคลื่อนย้ายเงินตราของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือฝากในสถาบันการเงินเพื่อประโยชน์ทางการสืบสวนทางอาญาและการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม²³ การดำเนินการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาสรุปลงได้ดังนี้

1) การริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture) มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นส่วนหนึ่งของการฟ้องคดีอาญาต่อบุคคล และต้องยึดถือคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดเป็นสำคัญโดยรัฐมีภาระในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยจนสิ้นสงสัย และเมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแล้วก็จะให้ริบทรัพย์สินตกเป็นของรัฐทันที โดยการริบทรัพย์สินทางอาญาจะเน้นที่ตัวบุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาโดยทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นนำมาใช้หรือถูกตั้งใจให้นำไปใช้หรืออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด โดยมีกฎหมายกำหนดโทษริบทรัพย์สินสำหรับความผิดอาญาในแต่ละฐานความผิดไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งบัญญัติไว้ใน Title 18 of The United State Code section 982-Criminal forfeiture โดยหลักเกณฑ์การริบทรัพย์สินอาญามีสาระสำคัญดังนี้

(1) พนักงานอัยการจะต้องฟ้องผู้กระทำความผิดเป็นจำเลยต่อศาลในความผิดซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยการริบทรัพย์สินทางอาญาพิจารณาที่ตัวจำเลยเป็นสำคัญ ดังนั้นคำสั่งใด ๆ ในกระบวนการพิจารณาเรื่องทรัพย์สินในทางอาญา จึงไม่จำกัดแต่เฉพาะทรัพย์สินที่อยู่ในเขตแดนของประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น

(2) การริบทรัพย์สินทางอาญาจะใช้บังคับกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเท่านั้น หากเป็นทรัพย์สินของบุคคลอื่นจะไม่สามารถริบได้ แต่อย่างไรก็ตามประเทศสหรัฐอเมริกาถือหลักว่าทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนับตั้งแต่วันที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น (Relation back doctrine) ดังนั้น ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดจึงมิได้จำกัดเฉพาะทรัพย์สินที่เป็นของผู้กระทำความผิดในขณะที่ศาลพิพากษาให้ริบทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงทรัพย์สินของจำเลยในขณะที่มีการกระทำความผิดด้วย แม้ในขณะที่ศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินและทรัพย์สินดังกล่าว

²³ สุรพล ไตรเวทย์. (2543). *คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 36.

ตกเป็นของบุคคลอื่นไปแล้ว ศาลก็มีคำสั่งให้ริบได้หากบุคคลภายนอกผู้ซื้อทรัพย์สินโดยสุจริตด้วยราคาที่เหมาะสมและไม่มีเหตุผลที่จะรู้ว่าด้วยทรัพย์สินดังกล่าว จะถูกริบตามกฎหมายก็มีบทบัญญัติคุ้มครองบุคคลภายนอกไว้ด้วยเช่นกัน

(3) ทรัพย์สินที่จะถูกริบจะต้องเป็นทรัพย์สินสกปรก (Tainted Property) คือ เป็นทรัพย์สินที่ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ หรือเป็นทรัพย์สินที่เกิดขึ้นหรือได้มาจากการกระทำความผิดที่จำเลยถูกฟ้องและศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดและลงโทษ ไม่ว่าจะได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรงหรือได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง

(4) หากศาลพิจารณาคดีและฟังได้ว่าทรัพย์สินตามฟ้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ศาลจะมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินในเบื้องต้น โดยไม่ต้องคำนึงถึงบุคคลภายนอกซึ่งอ้างสิทธิหรือประโยชน์หรือทรัพย์สินนั้น โดยกฎหมายให้อำนาจศาลสั่งริบทรัพย์สินได้ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควร ซึ่งจะกระทำภายหลังจากได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อเนื่องเพื่อชี้ขาดสิทธิของบุคคลภายนอกเสร็จสิ้น และมีการออกคำสั่งสุดท้ายเพื่อริบทรัพย์สิน

(5) ภายหลังจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อเนื่องและการมีคำสั่งสุดท้ายเพื่อริบทรัพย์สินแล้วกฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการใด ๆ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริสุทธิ์ เสียค่าตอบแทนและไม่มีเหตุที่จะรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวจะถูกริบตามกฎหมายตามนี้²⁴

2) การริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture)²⁵ การริบทรัพย์สินทางแพ่ง เป็นกระบวนการริบทรัพย์สินที่กระทำต่อทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดอาญาได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ หรือได้ทรัพย์สินนั้นมาจากการกระทำความผิด ไม่ว่าจะได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยตรงหรือทางอ้อม ซึ่งจะดำเนินการฟ้องตัวทรัพย์สิน โดยมีประเด็นในการพิจารณาคดีคือตัวทรัพย์สิน ศาลจะไม่พิจารณาความผิดหรือความบริสุทธิ์ของเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งทรัพย์สินที่ถูกริบอาจเป็นทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่งของ

²⁴ ปุณยวิชัย พรพิพัฒมมงคล. (2551). *ประเทศไทยกับการอนุวัติการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 : ศึกษากรณีการเรียกคืนทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 93-94.

²⁵ วีระพงษ์ บุญญากาศ และคณะ. *อั้งแล้วเชิงจรดที่ 22*, หน้า 180-182.

ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงแยกการดำเนินการตามกฎหมาย ในการนำตัวบุคคลมาดำเนินคดีอาญา และไม่เป็นเงื่อนไขในการลงโทษทางอาญา

ทั้งนี้ กระบวนการริบทรัพย์สินทางแพ่งจะเริ่มด้วยการยึดทรัพย์สินที่อยู่ในเขตอำนาจศาลเหนือทรัพย์สิน (In Rem Jurisdiction) เมื่อเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมาย โดยรัฐมีภาระหน้าที่นำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อแสดงเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดและหากคดีดังกล่าวมีบุคคลผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาโต้แย้งสิทธิ ผู้อ้างสิทธิมีภาระในการพิสูจน์เพื่อหักล้างพยานหลักฐานของรัฐทั้งสองฝ่ายมีภาระในการพิสูจน์ให้เห็นถึงพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือกว่าโดยอาศัยหลักการซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (Preponderance of Evidence) โดยศาลจะพิจารณาว่าพยานหลักฐานของฝ่ายใดมีความน่าเชื่อถือมากกว่ากัน ก่อนจะมีคำพิพากษาและเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ริบทรัพย์สินกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะตกเป็นของรัฐโดยเด็ดขาดและจะมีผลย้อนหลังไปถึงเวลาที่มีการกระทำความผิด การโอนต่อมาในภายหลังกระทำความผิดผู้รับโอนจะไม่ได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเพราะถือว่าตัวทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายทรัพย์สินนั้นจึงมีผลนับมาตั้งแต่มีการกระทำความผิดการริบทรัพย์สินจึงมีผลให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของรัฐมาตั้งแต่กระทำความผิดและการโอนทรัพย์สินต่อ ๆ กันมาในภายหลังไม่เป็นเหตุอ้างให้หลุดพ้นจากการริบทรัพย์สินและผู้โอนจะอ้างว่าตนได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตไม่ได้

การดำเนินการต่อทรัพย์สินในระบบการริบทรัพย์สินทางแพ่งของสหรัฐอเมริกา มี 2 กระบวนการคือ

1) เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการยึดทรัพย์สินก่อนริบ (Administrative Proceeding) ทั้งนี้ เพื่อให้มาตรการริบทรัพย์สินสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริงและป้องกันการโยกย้ายจำหน่ายจ่าย โอน หรือนำพาทรัพย์สินนั้นไปหลบซ่อนเสียก่อน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดทรัพย์สินที่อาจริบได้ไว้ชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งก่อนที่คดีจะเข้าสู่ขั้นตอนของศาลให้มีคำสั่งริบ และเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตามอำเภอใจอันจะเป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลเกินความจำเป็น ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานที่จะยึดทรัพย์สินในทางแพ่งไว้ ดังนี้

(1.1) จะต้องเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์ แต่หากเป็นสินค้าที่มีการห้ามนำเข้าตามกฎหมายหรือยานพาหนะต่าง ๆ ที่ใช้ในราชการหรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะมีมูลค่าเท่าใดก็ได้

(1.2) จะต้องประกาศแจ้งการยึดและการจำหน่ายทรัพย์สินนั้นให้ทราบทั่วกันเป็นเวลาติดกันไม่น้อยกว่าสามสัปดาห์ตามวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

(1.3) จะต้องแจ้งกรณีดังกล่าวไปยังบุคคลที่มีส่วนได้เสีย

(1.4) ผู้ที่มีเหตุจะได้คืนทรัพย์สินจะต้องยื่นคำขอต่อพนักงานอัยการในระหว่างเวลาที่มีการประกาศในข้อ 2 โดยวางหลักประกันจำนวนหนึ่งตามที่กำหนดและต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในศาลหากผลที่สุดปรากฏว่าทรัพย์สินนั้นต้องถูกริบ

(1.5) กรณีที่พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า ทรัพย์สินนั้นริบไม่ได้ก็ต้องเสนอความเห็นให้คืนทรัพย์สินนั้นไปยังผู้มีอำนาจสั่งคืน แต่ถ้าเห็นว่าจำเป็นต้องริบพนักงานอัยการก็ต้องนำคดีขึ้นฟ้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาให้ริบต่อไป

(1.6) กรณีที่ไม่มีผู้แสดงตัวขอทรัพย์สินนั้นคืนเจ้าพนักงานก็จะออกประกาศว่ามีการริบทรัพย์สินนั้นแล้ว หลังจากนั้นก็จะดำเนินการขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นต่อไปแต่หากเป็นทรัพย์สินต้องห้ามมิให้มีการขายทอดตลาดตามกฎหมายหรือการขายจะไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะสั่งทำลายหรือจัดการ โดยวิธีอื่นก็ได้

2) การริบทรัพย์สิน โดยมีคำพิพากษาศาล (Judicial Forfeiture Proceeding) กรณีของการยึดทรัพย์สินที่อยู่นอกเหนือการยึดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการยึดทรัพย์สินก่อนริบ (Administrative Proceeding) เช่น ทรัพย์สินที่จะยึดมีมูลค่าสูงกว่า 100,000 ดอลลาร์ หรือกรณีมีผู้โต้แย้งการยึดทรัพย์สินหากพนักงานอัยการเห็นว่าจำเป็นต้องริบก็จะต้องฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งริบทรัพย์สินนั้น

ทั้งนี้ ในกรณีดังกล่าวข้างต้นรัฐเพียงนำสืบให้ได้ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก็เป็นการสันนิษฐานเพียงพอที่จะให้ริบทรัพย์สินนั้น ได้แล้วและตกเป็นหน้าที่ของผู้ร้องขอเจ้าของทรัพย์สินหรือจำเลยที่ต้องนำสืบแก้ไขหรือแสดงความบริสุทธิ์ของทรัพย์สินนั้น

3.3.1.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา²⁶

หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมี 3 หน่วยงาน ได้แก่

1) Financial Crime Enforcement Network (FinCen)

FinCen มีหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่ได้มาจากหน่วยงานต่าง ๆ แต่จะไม่มีอำนาจสอบสวน เมื่อ FinCen ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้วก็จะสนับสนุนข้อมูลดังกล่าวให้กับหน่วยงานผู้ปฏิบัติต่อไปโดยแหล่งข้อมูลของ FinCen นั้น มาจาก 3 แหล่ง คือ

(1) Law Enforcement Database เช่น DEA, IRS เป็นต้น

²⁶ ปัญญาพร ภูษณะพิบูล, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 20, หน้า 77-79.

(2) Financial Database ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยได้มาจาก 2 หน่วยงาน คือ IRS และศุลกากร

(3) Commercial Database ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากกิจการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้เปิดเผยต่อสาธารณชนไว้แล้ว

2) Asset Forfeiture and Money Laundering Section (AFMLS)

AFMLS เป็นแผนกหนึ่งในสังกัด Criminal Division ของกระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจตาม Money Laundering Control Act ที่ทำหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินทั้งในทางแพ่ง (Civil Forfeiture) และทางอาญา (Criminal Forfeiture) รวมทั้งการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการริบและแบ่งทรัพย์สิน โดย AFMLS ได้ดำเนินการจัดการการปกครองสำหรับแผนกริบทรัพย์สิน (Department's Asset Forfeiture Program) เพื่อสร้างความมั่นคงในการยึดโดยถือหลักคุณธรรมและสร้างประสิทธิภาพในการใช้อำนาจบังคับคดี อีกทั้งยังกำหนดคำสั่งด้านการจัดการให้กับภาคีส่วนต่างๆ ของแผนกเพื่อการดำเนินการฟ้องร้องต่อการฟอกเงินหน่วยงานนี้ได้เริ่มต้นประสานงานทำการทบทวนด้านนิติบัญญัติและเสนอนโยบายอันมีผลต่อระเบียบการริบทรัพย์สินและหน่วยงานด้านการฟอกเงิน

หน่วยงานริบทรัพย์สินและการฟอกเงินทำงานร่วมกับหน่วยงานที่มีอำนาจควบคุมและบังคับใช้กฎหมายโดยใช้กระบวนการร่วมกันระหว่างกฎหมายและวิธีดำเนินงานที่เป็นสากล และมีอำนาจในการประสานงานระหว่างการสืบสวนที่มีรายละเอียดหลากหลายและการฟ้องคดีอาญา การให้คำแนะนำ การให้ความช่วยเหลือและชี้แนะทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน การสืบสวนสอบสวนและการยื่นฟ้องการฟอกเงิน การพัฒนาให้กฎและบทบัญญัติสร้างความมั่นใจในมาตรฐานการให้กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินแก่ต่างให้คิดความที่มีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนและให้ความช่วยเหลือด้านการดำเนินคดีความแก่สำนักงานความและแผนกอาชญากรรมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S. Attorneys's Offices and Criminal Division)

3) The Office of Financial Enforcement

The Office of Financial Enforcement เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตาม Bank Secrecy Act (BSA) 1970 โดยมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตาม BSA ออกกฎหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติตาม BSA และหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินและทำการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดตาม BSA โดยปกติจะดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น ศุลกากร, FinCen หรือ IRS

ทั้งนี้ จะเห็นว่าประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงินถึง 3 หน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะสนับสนุนการทำงานในแต่ละหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งต่างจากประเทศไทย ที่มีเพียงสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งได้รับข้อมูลมาจากสถาบันการเงินทั้งในการสืบสวนข้อมูลทางการเงิน และริบทรัพย์สินทางแพ่ง

3.3.1.5 อำนาจหน้าที่ของศาลในคดีฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common Law โดยที่ศาลมีระบบการพิจารณาคดีด้วยระบบกล่าวหา ศาลทำหน้าที่เป็นกลางในการพิจารณาพิพากษาคดี ทั้งนี้ คดีฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาในการดำเนินการกับทรัพย์สินได้แบ่งการริบทรัพย์สินทางแพ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) การริบทรัพย์สินของฝ่ายบริหาร (Civil Forfeiture Administrative Proceedings)

โดยระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาได้เปิดช่องให้หน่วยงานฝ่ายบริหารของรัฐบาลกลางมีอำนาจริบทรัพย์สินที่ฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา (Federal Law) โดยวิธีการริบทรัพย์สินของฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตามทรัพย์สินที่จะถูกริบตามวิธีนี้ได้ต้องมีมูลค่าไม่เกิน 100,000 เหรียญสหรัฐ แต่หากเป็นทรัพย์สินประเภทยานพาหนะที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายสิ่งผิดกฎหมาย และตัวเงินหรือตราสารทางการเงินอาจถูกริบได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์สินนั้น ภายหลังจากที่หน่วยงานของสหพันธรัฐริบทรัพย์ดังกล่าวแล้ว หน่วยงานนั้นจะต้องแจ้งความประสงค์ในการริบทรัพย์สิน (Notice of intent to forfeit) ต่อบุคคลหรือหน่วยงานทั้งหมดที่อาจมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง (Potential Claimants) ในทรัพย์สินที่ถูกริบให้ทราบเพื่อให้โอกาสโต้แย้งกรรมสิทธิ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อผู้ใดต้องการจะโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ถูกริบ บุคคลนั้นจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่เรียกว่า “In Forma Pauperis Petition” ซึ่งเมื่อมีการยื่นคำร้องโต้แย้งกรรมสิทธิ์ดังกล่าวต่อหน่วยงานของสหพันธรัฐก็จะต้องยื่นเรื่องไปยังพนักงานอัยการสหรัฐ (United States Attorney) เพื่อต่อสู้อคดีในกระบวนการริบทรัพย์สินในชั้นศาล

2) การริบทรัพย์สินในชั้นศาล (Judicial Civil Forfeiture Action)

เป็นกระบวนการที่ใช้ระยะเวลายาวนานและมีขั้นตอนที่ยุ่งยากกว่าการริบทรัพย์ของฝ่ายบริหาร โดยอาจกล่าวถึงขั้นตอนได้ ดังนี้

(1) การริบทรัพย์สินก่อนการสอบสวนและการยึดทรัพย์สินโดยการออกหมายยึดทรัพย์สินโดยศาลท้องถิ่นของรัฐ

(2) เมื่อยึดทรัพย์สินแล้วก็จะทำการเก็บรักษาและประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดไว้โดย US Marshals Service โดยรัฐมีหน้าที่ต้องประกาศการยึดทรัพย์สินดังกล่าวต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นเป็นเวลา 3 สัปดาห์ต่อเนื่องกันในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐมีความมุ่งหมายที่จะยึดและริบทรัพย์สินดังกล่าว

(3) หากมีผู้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนได้เสียก็สามารถยื่นคำร้องขอคัดค้านตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในกรณีที่มีผู้คัดค้านยื่นคำร้องเพื่อขอคืนทรัพย์สินที่ถูกยึดพนักงานอัยการสหรัฐจะมีหน้าที่ตอบกลับผู้คัดค้านภายใน 20 วัน ตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้องดังกล่าว

ทั้งนี้ ในการพิจารณาคดีริบทรัพย์สินทางแพ่ง ศาลจะพิจารณาว่าตัวทรัพย์สินนั้นมีความผิดหรือบริสุทธิ์ โดยไม่คำนึงว่าเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าวจะได้กระทำความผิดหรือไม่ ทั้งนี้ทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นอาจเป็นของผู้กระทำความผิดหรือเป็นทรัพย์สินของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องก็ได้ ดังนั้น การริบทรัพย์สินทางแพ่งจึงแยกออกได้จากการฟ้องคดีอาญาต่อบุคคล โดยให้ชำระเป็นมูลค่าเงินหรือการริบทรัพย์สินอื่นที่ชอด้วยกฎหมายเป็นการทดแทนในการริบทรัพย์สินทางอาญาที่เป็น การที่ไม่อาจกระทำได้ในกรณีริบทรัพย์สินทางแพ่งที่มุ่งเน้นคดีต่อตัวทรัพย์สินเป็นสำคัญและมีใช้ การดำเนินการต่อบุคคลเช่นในทางอาญา

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินทางแพ่งที่สำคัญคือ Title 18 of the United States Code section 981 ได้กำหนดให้ริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้ในกรณีที่ทรัพย์สินใดไม่ว่าเป็นของสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมหรือการพยายามทำธุรกรรมซึ่งฝ่าฝืนบทบัญญัติตามกฎหมาย รวมทั้งเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนหรือเปลี่ยนแปลงสภาพด้วยประการใดใดซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยอยู่ภายใต้บังคับของการริบทรัพย์สินที่ให้ตกเป็นของแผ่นดินทั้งสิ้น โดยทรัพย์สินใดที่ได้มา ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการกระทำความผิดตามกฎหมายของต่างประเทศหรือเป็นทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลงสภาพมาจากทรัพย์สินดังกล่าว รวมทั้งดอกผลของทรัพย์สินนั้นหรือเป็นทรัพย์สินที่ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดหากการกระทำความผิดนั้นเป็นความผิดเกี่ยวกับการผลิตนำเข้าหรือจำหน่ายยาเสพติดหรือเป็นความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่บัญญัติไว้ในกฎหมายจะอยู่ภายใต้บังคับของการริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดินเช่นกัน

นอกจากนี้ Title 18 of the United States Code section 981(b)(2)(A) กฎหมายได้ให้อำนาจศาลท้องถิ่นแห่งรัฐ (District Court) ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวเมื่อมีหน่วยงานรัฐยื่นคำขอต่อศาลและตาม section 981(b)(3) ศาลท้องถิ่นแห่งรัฐ (District Court) มีอำนาจพิจารณา

และสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินได้ โดยจะต้องออกหมายแจ้งให้ทราบถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายใต้ Federal Rules of Criminal Procedure การยึดทรัพย์สินอาจดำเนินการภายใต้ Title 29 section 1355(b) โดยศาลท้องถิ่นแห่งรัฐที่มีทรัพย์สินที่จะทำการยึดตั้งอยู่เป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการดำเนินการตามกฎหมาย โดยศาลท้องถิ่นแห่งรัฐ (District Court) เป็นศาลชั้นต้นที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีทั้งทางแพ่งและอาญา โดยมีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีตาม Article III of the Constitution ในคดีแพ่งและอาญาในคดีแพ่งที่มีการดำเนินการภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญกฎหมายและพันธสัญญาต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาการดำเนินการทางแพ่งระหว่างพลเมืองต่างมลรัฐกับการดำเนินการทางแพ่งที่รัฐเป็นคู่ความในคดีอาญาที่มีการฟ้องร้องให้ดำเนินคดีโดยรัฐและคดีและข้อขัดแย้งอื่น ๆ

3.3.1.6 แนวทางการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินตามข้อตกลงระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา²⁷

การแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นได้ถูกกำหนดโดย Memorandum of Understanding Between the Department of Justice and the Department of Treasury Establish International Sharing Guidelines ค.ศ. 1995 โดยประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดขึ้นตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายลำดับที่ 18 U.S.C. มาตรา 981(i) และ 21 U.S.C. มาตรา 881 (e) (1) (E) ประกอบกฎหมายลำดับที่ 19 U.S.C. มาตรา 1616 (c)(2) ที่อนุญาตให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายสามารถทำความเข้าใจความตกลงกับรัฐต่างประเทศในการให้ร่วมมือระหว่างประเทศและการเฉลี่ยทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงการคลัง จึงได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือกับรัฐต่างชาติ และวิธีการแบ่งเฉลี่ย ตลอดจนจำนวนที่จะใช้แบ่งปันระหว่างรัฐบาลสหรัฐฯ และรัฐบาลของประเทศอื่น ๆ และมีการเฉลี่ยให้ประเทศอื่น ๆ มาก่อนหน้านั้นแล้ว โดยนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1989 สหรัฐฯ โดยกระทรวงยุติธรรม ได้แบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินให้กับประเทศต่าง ๆ ประมาณ 36 ประเทศ รวมมูลค่าสูงมากกว่า 229 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับหลักเกณฑ์ในการเฉลี่ยทรัพย์สินให้กับประเทศอื่น ๆ (International Asset Sharing) นั้นจะพิจารณาว่ารัฐต่างประเทศนั้นได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดในการเฉลี่ยทรัพย์สิน (Minimum requirements) หรือไม่ เช่น รัฐนั้นได้มีการช่วยเหลือแก่ประเทศสหรัฐฯ ในระดับไหน ได้เข้าร่วมทำการสืบสวนสอบสวนและบังคับทรัพย์สินโดยตรงหรือโดยอ้อมเพียงใด หากการช่วยเหลือของรัฐต่างประเทศนั้นมีความสำคัญในการบังคับคดีของสหรัฐฯ มากที่สุด (Essential Assistance) จะมีการเฉลี่ยทรัพย์สินกลับไปยังประเทศต่าง ๆ ในอัตราร้อยละ 50 ถึง 80 แต่ถ้าหากการช่วยเหลือของรัฐต่างประเทศมี

²⁷ วีระพงษ์ บุญญากาศ และคณะ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 7. หน้า 82-84.

ความสำคัญมาก (Major Assistance) ก็จะมีการเฉลี่ยทรัพย์สินไปยังประเทศนั้นในอัตราร้อยละ 40 หรือ 50 หรือการช่วยเหลืออื่น มีผลเป็นการช่วยเหลือเพื่อช่วยเหลือดำเนินการของสหรัฐฯ ในระดับทั่วไป (Facilitating Assistance) สหรัฐฯ ก็อาจจะมีการเฉลี่ยทรัพย์สินไปยังประเทศนั้นได้สูงสุดถึงร้อยละ 40 เป็นต้น ตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าว การพิจารณาเฉลี่ยทรัพย์สินให้กับรัฐต่างประเทศนั้น จึงจะพิจารณาการช่วยเหลือของรัฐต่างชาติ มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการริบทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด ก็จะเฉลี่ยทรัพย์สินให้ตามความมากน้อยในการช่วยเหลืออื่นตามลำดับแตกต่างกันไป โดยมีดัชนีบางประการที่พอจะชี้ให้เห็นว่า การช่วยเหลืออยู่ในระดับไหน และควรจะได้รับแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินเป็นจำนวนเท่าใด ดังต่อไปนี้

1) การช่วยเหลือในระดับที่สำคัญที่สุด (First Tier) ซึ่งจะได้รับแบ่งเฉลี่ยร้อยละ 50-80

หากรัฐต่างประเทศสละสิทธิ์ในการริบทรัพย์สินในส่วนของรัฐนั้นเองหรือยินยอมส่งมอบทรัพย์สินที่สหรัฐฯ อาจยึดไว้กับสหรัฐฯ โดยปราศจากเงื่อนไขความร่วมมือหรือความยินยอมของเจ้าของทรัพย์สิน หรือการไม่ดำเนินคดีภายในรัฐนั้น แล้วส่งมอบทรัพย์สินไปยังสหรัฐฯ ในทันที เพื่อลดระยะเวลาในการดำเนินคดีในรัฐนั้น ซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาหลายปีกว่าคดีจะเสร็จสิ้นถึงที่สุด ดังนั้น การยินยอมสละอำนาจในการดำเนินคดีในรัฐนั้น ย่อมเป็นการช่วยเหลือในการริบทรัพย์สินของสหรัฐฯ ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ หากรัฐนั้นยินยอมให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดีแทนสหรัฐฯ สำหรับคดีที่เจ้าของทรัพย์สินหรือผู้อ้างสิทธิ์เหนือทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นเพื่อประวิงเวลาการริบทรัพย์สิน และการช่วยเหลือของรัฐนั้น จะทำให้การริบทรัพย์สินของสหรัฐฯ ประสบผลสำเร็จอีกตัวอย่างหนึ่งได้แก่การส่งมอบพยานหลักฐานสำคัญให้สหรัฐฯ โดยพยานหลักฐานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือของรัฐต่างชาตินั้นรวมถึงการดำเนินคดีต่อทรัพย์สินเพื่อทำให้การริบทรัพย์สินประสบผลสำเร็จภายใต้หลักกฎหมายและข้อกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับที่ 18 U.S.C. มาตรา 981 (a)(1)(B) กฎหมายว่าด้วยการฟอกเงินตามกฎหมายลำดับที่ 18 U.S.C. มาตรา 1956 (c)(7)(8) หากรัฐดังกล่าวได้ช่วยเหลือตามตัวอย่างข้างต้น สหรัฐฯ ก็อาจจะเฉลี่ยทรัพย์สินให้แก่รัฐนั้น ร้อยละ 50 ถึง 80 เป็นต้น

2) การช่วยเหลือในระดับที่สำคัญมาก (Second Tier) ซึ่งจะได้รับแบ่งเฉลี่ยร้อยละ 40-50

การช่วยเหลือในระดับสำคัญมาก แต่อาจจะไม่ถึงขั้นสำคัญสูงสุดอันจะนำไปสู่การริบทรัพย์สินสำเร็จ ตัวอย่างของการช่วยเหลือดังกล่าว ได้แก่ การบังคับหมายอายัดของศาลสหรัฐฯ

และท้ายที่สุดได้ส่งมอบทรัพย์สินนั้นคืนไปยังสหรัฐฯ การอายัดทรัพย์สินตามที่สหรัฐฯ ร้องขอ และการอายัดทรัพย์สินนั้น นำมาซึ่งการให้ความร่วมมือของพยาน หรือจำเลย และสามารถนำส่งทรัพย์สินนั้นไปยังสหรัฐฯ ได้ นอกจากนี้ ยังรวมถึงการส่งทรัพย์สินพร้อมกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน หรือการที่รัฐต่างประเทศจำต้องทุ่มเทพยายามในการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือสหรัฐฯ โดยคำนึงถึงชั่วโมงการทำงานที่ได้ทุ่มเทลงไป รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศได้รับอันตรายทางกายอันเป็นผลจากการช่วยเหลือนั้น หากเข้าเงื่อนไขดังกล่าว สหรัฐฯ ก็ดำเนินการเฉลี่ยทรัพย์สินให้รัฐนั้น ร้อยละ 40 ถึง 50 เป็นต้น

3) การช่วยเหลือในระดับทั่วไป (Third Tier) ซึ่งจะได้รับการแบ่งเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 40

การช่วยเหลือในระดับทั่วไปที่จะต้องไม่ใช่การปฏิบัติตามหน้าที่ปกติของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับบัญชาทั้งหมดและมากกว่าการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพยาน หรือการแจ้งข้อมูลปกติ การให้ความช่วยเหลือในระดับนี้ จะต้องสูงกว่าการปฏิบัติหน้าที่ในระดับสูงกว่าปกติ ตัวอย่างเช่น การแจ้งข่าวซึ่งนำไปสู่การสืบสวนสอบสวนเพื่อนำไปสู่การดำเนินการฟ้องร้องเพื่อริบทรัพย์สินภายใต้กฎหมายของสหรัฐฯ การส่งข้อมูลเกี่ยวกับธนาคารและการเงิน ซึ่งสามารถทำให้สหรัฐฯ ระบุถึงแหล่งที่มาของทรัพย์สินที่จะริบและจำนวนของทรัพย์สินที่จะดำเนินการริบด้วยการช่วยเหลือความพยายามในการดำเนินการของสหรัฐฯ ในการติดตามข้อมูลของธนาคารรัฐต่างชาติ เพื่อนำไปสู่ระดับการริบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินไปยังสหรัฐฯ และสามารถอำนวยความสะดวกในการริบทรัพย์สินที่อยู่ในธนาคารของสหรัฐฯ หรือการช่วยเหลือในการค้นหาทรัพย์สิน เช่น การดำเนินการเพื่อสอบสวนปากคำพยาน และการได้รับข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเอกสารทางการเงินการคลังและพยานหลักฐานอื่น ๆ ประการสุดท้าย ยังรวมถึงการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อเบิกความในกระบวนการทางศาลของสหรัฐฯ และยังรวมถึงการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่นอกเครื่องแบบปฏิบัติหน้าที่ในดินแดนของรัฐต่างชาตินั้นจนสามารถนำผู้กระทำความผิดและริบทรัพย์สินได้ หากมีการช่วยเหลือในระดับนี้ รัฐนั้นก็จะอาจจะได้รับเฉลี่ยทรัพย์สินคืนแต่ไม่เกินร้อยละ 40 เป็นต้น

ได้อนุญาตให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายสามารถทำความตกลงกับรัฐต่างประเทศในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศและการเฉลี่ยทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และแนวทางในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือกับรัฐต่างชาติ และวิธีการแบ่งเฉลี่ยตลอดจนจำนวนที่จะใช้แบ่งปันระหว่างรัฐบาลสหรัฐฯ และรัฐบาลของประเทศอื่น ๆ เช่น แนวทางการพิจารณาเฉลี่ยทรัพย์สินให้กับรัฐต่างประเทศ จะพิจารณาการช่วยเหลือของรัฐต่างชาติ

มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการริบทรัพย์มากน้อยเพียงใด เป็นต้น กล่าวคือ การช่วยเหลือในระดับที่สำคัญที่สุด (First Tier) จะได้รับการแบ่งเฉลี่ยร้อยละ 50-80 และการช่วยเหลือในระดับที่สำคัญมาก (Second Tier) จะได้รับการแบ่งเฉลี่ยร้อยละ 40-50 และการช่วยเหลือในระดับทั่วไป (Third Tier) จะได้รับการแบ่งเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 40 เว้นแต่ในกรณีที่มีข้อตกลงในการเฉลี่ยทรัพย์ซึ่งกันและกัน ไว้เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับวิธีการและจำนวนในการเฉลี่ยทรัพย์ไว้จะปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น²⁸

3.3.2 สหราชอาณาจักร

ประเทศอังกฤษ โดยเฉพาะกรุงลอนดอนเป็นศูนย์กลางตลาดหุ้นที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก กิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศทั่วโลกเกิดขึ้นที่มหานครแห่งนี้ ธนาคารและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ของโลกล้วนแต่มีสาขาหรือสำนักงานผู้แทนแห่งหนึ่งที่นี่ นอกจากนี้กรุงลอนดอนยังมีอุตสาหกรรมการประกันภัยที่ใหญ่และหลากหลายด้วย อังกฤษจึงเป็นผู้ให้บริการตามความต้องการของทั้งโลก และเป็นศูนย์กลางชั้นนำการเปลี่ยนแปลงทางการเงิน ด้วยเหตุผลเดียวกันทำให้ประเทศอังกฤษเป็นเป้าหมายที่ดึงดูดในแก่นักฟอกเงินด้วยเพราะเปิดกว้างเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการฟอกเงินในทุกขั้นตอนของอาชญากร หน่วยงานรัฐของอังกฤษได้ตระหนักว่าตลาดทางการเงินของลอนดอนมีความสำคัญยิ่ง ทั้งแก่เศรษฐกิจของอังกฤษเองและแก่ตลาดการเงินของโลก จึงได้พิจารณาเห็นความจำเป็นในการปกป้องความมั่นคงของตลาดดังกล่าว หน่วยงานรัฐของอังกฤษจึงเป็นแกนนำในการต่อต้านการฟอกเงินระหว่างประเทศ จะเห็นได้ว่าอังกฤษเป็นประเทศแรกที่ทำให้สัตยาบันอนุสัญญาเวียนนา 1988 และอนุสัญญา The Council of Europe Convention รวมทั้งได้ดำเนินการและมีส่วนร่วมในข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการต่อต้านการฟอกเงิน นอกจากนี้อังกฤษยังเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้ง Financial Action Task Force (FATF) ด้วย²⁹

3.3.2.1 Drug Trafficking Act 1994³⁰

เป็นกฎหมายมุ่งเน้นในการดำเนินการกับผู้ลักลอบค้ายาเสพติดโดยกำหนดให้การฟอกเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดเป็นความผิด มีบทกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำหรืออำนวยความสะดวก

²⁸ สุพัตรา แผนวิชิต. (2562). การนำหลักการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินมาใช้ในคดียาเสพติดของประเทศไทย. *วารสารสุโขทัยธรรมนิราศ*, 32(1). หน้า 10-16.

²⁹ นิกร เกรีกุล. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 67-68.

³⁰ สุรพล ไตรเวทย์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 23. หน้า 41-43.

ความสะดวกหรือลงทุนให้แก่ผู้อื่น โดยรู้ว่าผู้นั้นค้ายาเสพติด ทั้งนี้ ยังกำหนดความผิดครอบคลุมไปถึงผู้กระทำการปกปิด อำพราง เปลี่ยนสภาพ หรือโอนรายได้ของบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีที่มาจากการค้ายาเสพติดเพื่อการหลีกเลี่ยงการฟ้องคดีอีกด้วย นอกจากนี้กฎหมายบัญญัติให้สถาบันการเงินที่ไม่มี การรายงานต่อเจ้าหน้าที่ กรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือเชื่อได้ว่าเงินหรือการลงทุนของลูกค้า เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดจะต้องมีความผิดด้วย

3.3.2.2 Proceeds of Crime Act 2002 ³¹

สหราชอาณาจักรมีกฎหมายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการริบทรัพย์ ได้แก่ Proceed of Crime Act (POCA) 2002 กฎหมายฉบับดังกล่าวได้ตราขึ้นมาเพื่อให้สามารถติดตามเอาทรัพย์สินคืน มาภายใต้นโยบายที่ว่าอาชญากรไม่ควรที่จะได้รับประโยชน์ใด ๆ จากการกระทำผิด โดยกฎหมายนี้ใช้ กับทั้งประเทศอังกฤษ เวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือด้วยโดยให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ ถือเป็นความผิดเดิม ดังนี้

1) ในส่วนของอังกฤษและเวลส์นั้น ให้ครอบคลุมไปมีผลบังคับใช้กับกฎหมายเดิม คือ Criminal Justice Act 1988 ที่มีกรกล่าวถึงทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดซึ่งไม่ใช่ยาเสพติด และกฎหมาย Drug Trafficking Act 1994 ว่าด้วยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดเป็นการเฉพาะ

2) ในสกอตแลนด์ ให้มีผลบังคับใช้กฎหมาย Criminal Justice (Scotland) Act 1987 ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำที่เกี่ยวกับยาเสพติด และ Criminal Justice (Scotland) Act 1995 ซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดที่ไม่เกี่ยวกับยาเสพติด

3) ไอร์แลนด์เหนือ ให้มีผลครอบคลุมกฎหมาย Criminal Justice (Confiscation) (Northern Ireland) Order 1990 ซึ่งมีอำนาจในการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

3.3.2.3 Money Laundering Regulation 1993³²

คือ ระเบียบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 1993 (Secondary Legislation: Money Laundering Regulations 1993) กำหนดให้สถาบันการเงินเกือบทั้งหมดและ บุคคลบางกรณี ต้องจัดตั้งระบบเพื่อต่อต้านการฟอกเงิน หากฝ่าฝืนระเบียบนี้จะต้องมีความผิดทาง อาญา ไม่ว่าจะมีการฟอกเงินเกิดขึ้นหรือไม่ก็ตาม โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

³¹ วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 7. หน้า 101.

³² นิกร เกรีกูล. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 70.

1) กำหนดให้สถาบันการเงินและบุคคลบางกรณีมีหน้าที่บ่งชี้และตรวจพิสูจน์ตัวตนของลูกค้า (Identification and verification) คือสามารถระบุตัวตนของลูกค้าและผู้ซึ่งลูกค้าทำธุรกรรมด้วยได้

2) เก็บรักษาข้อมูล (Record Keeping) ที่เกี่ยวกับการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้าและข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมของลูกค้าไว้ 5 ปี

3) รายงาน (Reporting) เกี่ยวกับธุรกรรมต้องสงสัยว่ามีการฟอกเงินแก่หน่วยงานกลาง (National Crime Intelligence หรือ NCIS) ทราบ

3.3.2.4 การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายของสหราชอาณาจักร³³

การยึด อายัด และริบทรัพย์สินที่เป็นเงินสดตามกฎหมาย Proceeds of Crime Act 2002 นั้นให้ความสำคัญกับการริบทรัพย์สินเป็นเงินสดมาก และทำให้การริบเงินสดกระทำได้อย่างกว้างขวางและง่ายขึ้นมาก แต่เดิมนั้นตามกฎหมาย Drug Trafficking Act 1994 กำหนดว่าการริบเงินสดจะกระทำได้เมื่อมีการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งเงินสดที่ได้มาจากการลักลอบจำหน่ายยาเสพติด แต่ปัจจุบันกฎหมาย Proceeds of Crime Act 2002 ลักษณะที่ 5 ได้ขยายอำนาจในการริบเงินสดไปยังการกระทำใด ๆ ให้สามารถกระทำได้ไม่เฉพาะการนำเข้าหรือส่งออกไปซึ่งเงินสดอีกต่อไป ดังนั้นเงินสดที่เจ้าหน้าที่เชื่อว่าจะเป็นเงินสดที่สามารถริบได้ (recoverable property) เป็นต้นว่า ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จะใช้ในการกระทำผิด ก็อาจยึด และดำเนินการริบได้ด้วยการฟ้องร้องทางแพ่ง (Civil proceedings) ทั้งนี้ นอกจากนี้ จำนวนเงินซึ่งแต่เดิมที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ยึดทำการตรวจสอบได้ ก็ลดลงจาก 10,000 ปอนด์ เป็น 5,000 ปอนด์ และปัจจุบันลดลงเหลือเพียง 1,000 ปอนด์ หากเจ้าหน้าที่พบและสงสัยว่าได้มาจากการกระทำผิดก็สามารถยึดตรวจสอบได้

การบวนการริบทรัพย์สินสามารถดำเนินการได้ 3 แนวทางได้แก่

1) การฟ้องร้องผ่านกระบวนการทางกฎหมายอาญา (Action through criminal Justice system) ก่อนหรือขณะพิจารณาคดี เจ้าหน้าที่สามารถร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งระงับหรืออายัดทรัพย์สินหรือการดำเนินธุรกรรม (Restraint Order) ตามมาตรา 41 แห่ง Proceeds of Crime Act 2002 ได้เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะยังมีทรัพย์สินอยู่เพื่อให้สามารถดำเนินการริบทรัพย์สินได้จริงในภายหลัง คำสั่งดังกล่าวข้างต้นนั้นไม่ได้กำหนดว่าจะต้องมีการฟ้องร้องคดีอาญาใด ๆ ต่อจำเลยก่อนแต่ประการใด เจ้าหน้าที่เพียงพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยได้ทรัพย์สินนั้นมาจากการกระทำผิด (criminal conduct) ใด ๆ

³³ วีระพงษ์ บุญญากาศ และคณะ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 7. หน้า 103-105.

การสั่งอายัดแบบนี้ หากภายหลังจำเลยถูกพิพากษาว่ากระทำผิดจริง จะมีคำสั่งริบทรัพย์สิน (Confiscation Order) ตามมาตรา 6 แห่ง Proceeds of Crime Act 2002 ท้ายคำพิพากษาลงโทษนั้น ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะต้องมีคำขอท้ายฟ้อง หรือกรณีไม่มีคำขอแต่ศาลเห็นสมควรจะมีคำพิพากษาริบทรัพย์สิน เนื่องจากจำเลยมีวิถีแห่งผู้กระทำผิด ที่กำหนดไว้ในมาตรา 75 (2) แห่ง Proceeds of Crime Act 2002 ในลักษณะ 3 ประการดังนี้

(1) จำเลยเคย ได้เคย ถูกพิพากษาลงโทษอย่างน้อย 1 ฐานความผิดดังระบุไว้ในบัญชี (Schedule) ที่ 2³⁴ แห่ง Proceeds of Crime Act 2002 เช่น การฟอกเงิน การลักลอบจำหน่ายยาเสพติด หรือการดำเนินการเป็นผู้ก่อการร้าย

(2) จำเลยได้เคยถูกพิพากษาลงโทษว่ากระทำผิดในการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง ซึ่งได้รับผลประโยชน์อย่างน้อย 5,000 ปอนด์

(3) จำเลยได้กระทำความผิดทางอาญาฐานใดฐานหนึ่งในระหว่าง 6 เดือนที่ผ่านมา หรือได้รับประโยชน์ใด ๆ จากการกระทำความผิดเช่นนั้น

การพิจารณาว่า จำเลยมีวิถีแห่งผู้กระทำผิด เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่จำเลยได้มาจากกระทำความผิด เช่น มาตรา 10 ของ Proceeds of Crime Act 2002 ให้สันนิษฐานว่าทรัพย์สินใดที่มีการจำหน่ายจ่ายโอน ภายใต้อายุ 6 ปี ก่อนที่จะเริ่มกระบวนการฟ้องร้อง หรือ ค่าใช้จ่ายใด ๆ ระหว่างระยะเวลานั้น หรือทรัพย์สินใด ๆ ที่จำเลยได้มาภายหลังจากที่มีคำพิพากษาแล้ว ถือว่าได้มาหรือได้พบในระหว่างกระบวนการดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากพฤติการณ์ที่เป็นวิถีแห่งการกระทำความผิดทั่วไป (proceeds of general criminal conduct) ในกรณีนี้จำเลยมีหน้าที่พิสูจน์ที่มาโดยชอบของทรัพย์สินดังกล่าว หากจำเลยพิสูจน์แห่งที่มาโดยชอบดังกล่าวได้ โจทก์จะถูกผลักภาระการพิสูจน์ในการนำหลักฐานมาแสดงว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้มาโดยไม่ชอบอย่างไร

2) การฟ้องร้องด้วยกระบวนการทางแพ่ง (Action through civil justice system) เงื่อนไขในการฟ้องร้องทางแพ่ง คือ ในกรณีที่การฟ้องร้องทางอาญานั้น ไม่สามารถริบทรัพย์สินได้ กฎหมาย Proceeds of Crime Act 2002 กำหนดให้สามารถดำเนินการริบทรัพย์สินได้โดยไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดแต่ประการใด ทั้งนี้หน่วย ARA หรือ Asset Recovery Agency ซึ่งจะได้รับคำร้องจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายให้ดำเนินการฟ้องร้องทางแพ่งต่อไป อำนาจดังกล่าวได้

³⁴ ได้แก่ ความผิดฐานค้ายาเสพติด ฟอกเงิน ก่อการร้าย ค้ามนุษย์ ค้าอาวุธสงคราม ปลอมแปลงเงินตรา ทรัพย์สินทางปัญญา ค้าประเวณี และกรรโชกทรัพย์ รวมทั้งการพยายามกระทำความผิดดังกล่าว.

ถูกขยายภายหลังจากมีกฎหมายป้องกันปราบปรามองค์กรอาชญากรรมร้ายแรงขึ้น โดยให้อำนาจนี้แก่พนักงานอัยการที่จะดำเนินการฟ้องร้องได้เองหากมีพยานหลักฐานน่าเชื่อว่ามีมูลเหตุที่จะฟ้องร้องทางแพ่งเพื่อริบทรัพย์ที่ได้มาโดยมิชอบโดยไม่ต้องมีคำพิพากษาลงโทษในความผิดมูลฐานแต่ประการใด ลักษณะการฟ้องเพื่อริบทรัพย์ทางแพ่งนี้ถือเป็นกระบวนการที่ฟ้องต่อตัวทรัพย์ (in rem proceedings against property) ไม่ใช่ฟ้องร้องต่อบุคคล (not in personam) ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีตัวบุคคลผู้ถูกฟ้องคดี (respondent) รวมถึงทรัพย์ก็ไม่จำเป็นต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางอาญาใด ๆ เป็นการเฉพาะวัตถุประสงค์ในการฟ้องร้องแบบนี้ก็เพื่อที่จะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์ใด ๆ ทางด้านการเงินอันเนื่องจากการกระทำผิด คดีฟ้องร้องทางแพ่งนี้จะมีประสิทธิภาพในกรณีที่พยานหลักฐานในคดีอาญาไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์จนปราศจากสงสัยหรือในกรณีที่จำเลยหลบหนีหรือเสียชีวิตไปแล้ว

3) การดำเนินการทางภาษี (Action through the tax system) ตามกฎหมาย Proceeds of Crime Act 2002 ให้อำนาจแก่ ARA หรือ Asset Recovery Agency ในการประเมินภาษีหากเชื่อว่าผู้ใดมีเงินประเมินภาษีได้และทรัพย์สินนั้นได้มาจากการกระทำผิด ทั้งนี้ในการดำเนินการทางภาษีนั้น เจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอย่างไร

3.3.2.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฟอกเงินของสหราชอาณาจักร³⁵

ประเทศอังกฤษมีหน่วยงานกลางซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการฟอกเงินคือ NCIS หรือ National Criminal Intelligence Service โดยเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 เมษายน 1992 ภายใต้อำนาจการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ Spring Gardens กรุงลอนดอน และมีสำนักงานภูมิภาค 5 แห่ง คือ ลอนดอน, บริสตอล, เบอร์มิงแฮม, แมนเชสเตอร์ และเวคฟิลด์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งคือเพื่อดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์ และพัฒนาข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรง รวมทั้งการก่อการร้ายและอาชญากรรมสำคัญในระดับภูมิภาคทั้งระดับชาติ และระหว่างประเทศ ทั้งนี้โดยการเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารแก่หน่วยปราบปรามที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และเพื่ออำนวยความสะดวกและมีหน้าที่ประสานกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวของชาติด้วย

³⁵ สุรพล ไตรเวทย์. อังแล้วเชิงอรรถที่ 30. หน้า 46.

3.3.2.6 แนวทางการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินของสหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรได้กำหนดคู่มือการปฏิบัติ ตาม Obtainig Assistance from the UK in Asset Recovery : A Guide for International Partners ขึ้นมา เพื่อให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในสหราชอาณาจักร สามารถปฏิบัติการเพื่อเฉลี่ยทรัพย์สินกับรัฐอื่น ๆ ได้โดยถูกต้องคู่มือการปฏิบัติในการเฉลี่ยทรัพย์สิน หรือ ตาม Obtainig Assistance from the UK in Asset Recovery : A Guide for International Partners ประกอบด้วย ขั้นตอนการติดตามทรัพย์สิน (tracing the assets) และการรวบรวมพยานหลักฐาน (gathering the evidence) ซึ่งขั้นตอนนี้ หากรัฐผู้ร้องขอได้พิสูจน์แล้วว่าทรัพย์สินที่ประสงค์จะริบนั้นอยู่ในสหราชอาณาจักร ก็ไม่อาจจะร้องขอให้สหราชอาณาจักรให้ความช่วยเหลือได้ ซึ่งกรณีนี้ รัฐต่างชาติจะต้องส่งพยานหลักฐานมายังพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการยื่นต่อศาลเพื่อพิจารณา แต่ถ้าไม่มีพยานหลักฐาน รัฐต่างชาติจะต้องส่งพยานหลักฐานมายังพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการยื่นต่อศาลเพื่อพิจารณา แต่ถ้าไม่มีพยานหลักฐาน รัฐต่างชาติอาจจะขอให้รัฐบาลสหราชอาณาจักรแสวงหาพยานหลักฐานแทนรัฐต่างชาติก็ได้โดยรัฐต่างชาติจะต้องขอให้ดำเนินการแทนพร้อมคำร้องขอมากับการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย (MLA) ด้วย และรัฐต่างชาติจะสามารถอ้างพยานหลักฐานใด ๆ ที่สหราชอาณาจักรแสวงหามาได้ เพียงแต่จะต้องไม่ระบุถึงแหล่งที่มาของพยานหลักฐานนั้น ขั้นตอนที่สามได้แก่ การอายัดและริบทรัพย์สิน (restraint and confiscation) ซึ่งจะต้องดำเนินการผ่านข้อตกลงในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย (MLA) โดยขั้นตอนนี้จะประกอบด้วยเนื้อหาประกอบด้วย ขั้นตอนของการติดตามทรัพย์สินการรวบรวมพยานหลักฐานการอายัดและการริบทรัพย์สิน ซึ่งจะต้องดำเนินการผ่านข้อตกลงในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย (การฟอกเงิน) โดยขั้นตอนนี้จะประกอบด้วย การยับยั้งการกระทำธุรกรรมกับการริบทรัพย์สินและขั้นตอนสุดท้ายคือ การดำเนินการเพื่อจำหน่ายทรัพย์สินและการคืนไปยังรัฐที่ร้องขอ กล่าวคือ กรณีแรกหากเป็นกรณีที่ดินนั้นตกอยู่ภายใต้บทบัญญัติของ United Nations Convention against Corruption (UNCAC) สหราชอาณาจักรจะคืนทรัพย์สินทั้งหมดหรือเสียดำเนินการน้อยที่สุดไปยังประเทศที่ร้องขอ กรณีที่สอง กรณีที่สนธิสัญญาการเฉลี่ยทรัพย์สินซึ่งกันและกันระหว่างสหราชอาณาจักรกับรัฐภาคี การที่รัฐผู้ร้องขอจะได้รับการเฉลี่ยทรัพย์สินคืน จะต้องเป็นกรณีที่มีการตกลงในการเฉลี่ยทรัพย์สินกับสหราชอาณาจักรเสียก่อน โดยมีการดำเนินการภายใต้ Central Authorities for Mutual Legal Assistance หรือ UKCA โดยหน่วยงานนี้ จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลาง (Central Point) ในการรับคำขออย่างเป็นทางการ เมื่อได้รับคำร้องแล้ว หน่วยงานนี้จะพิจารณาคำร้องว่าสหราชอาณาจักรจะสามารถปฏิบัติได้ภายใต้สนธิสัญญานโยบายสาธารณะ และไม่ขัดต่อกฎหมายภายใน หากสามารถดำเนินการได้ หน่วยงาน UKCA

จะให้คำปรึกษาและเสนอแนวทางในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำร้องขอและตัดสินใจว่าหน่วยงานใดระหว่างตำรวจ อัยการ หรือศาลที่สมควรจะปฏิบัติเพื่อความร่วมมือตามคำร้องขอดังกล่าวแต่หากไม่มีสนธิสัญญาต่อกัน การทำข้อตกลงระหว่างฝ่ายบริหาร (Administrative Agreement) ด้วยกันในการเฉลี่ยทรัพย์สินซึ่งกันและกันสามารถทำได้เป็นรายกรณีไป และสุดท้ายกรณีที่สาม กรณีที่ไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกัน ทรัพย์สินดังกล่าวอาจจะถูกอายัดและริบและถูกจัดการไปภายใต้กฎหมายภายในของสหราชอาณาจักรเอง³⁶

สำหรับกรณีที่มีสนธิสัญญาในการเฉลี่ยทรัพย์สิน (Asset Sharing) ระหว่างกันจะมีการดำเนินการภายใต้ Central Authorities for Mutual Legal Assistance หรือ UKCA โดยหน่วยงานนี้จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลาง (Central point) ในการรับคำขออย่างเป็นทางการ เมื่อได้รับคำร้องแล้วหน่วยงานนี้จะพิจารณาคำร้องว่าสหราชอาณาจักรจะสามารถปฏิบัติได้ภายใต้สนธิสัญญา นโยบายสาธารณะ และไม่ขัดต่อกฎหมายภายใน หากสามารถดำเนินการได้หน่วยงาน UKCA จะให้คำปรึกษาและเสนอแนวทางในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำร้องขอและตัดสินใจว่าหน่วยงานใดระหว่างตำรวจ อัยการ หรือศาลที่สมควรจะปฏิบัติเพื่อความร่วมมือตามคำร้องขอดังกล่าว

การจัดทำคำร้องขอจะต้องดำเนินการอย่างเป็นทางการ เรียกว่า Letter of Request or MLA request ซึ่งรัฐผู้ร้องขออาจจะส่งทางโทรสารหรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์มาก่อนได้แล้วจึงส่งคำร้องขออย่างเป็นทางการมาภายในเวลาอันสมควร โดยจะต้องบรรยายเป็นภาษาอังกฤษหรือมีคำแปลในภาษาอังกฤษส่งมาด้วย

เมื่อมีการทำคำร้องขอมาแล้ว หน่วยงาน UK Financial Intelligence Unit (UKFIU) ภายใต้กฎหมาย SOCA หรือ Serious Organised Crime Agency จะทำหน้าที่ในการติดตามทรัพย์สินโดยประสานงานร่วมกับ UK Asset Recovery Office (UKARO) ในการติดตามข้อมูลและประสานงานกับหน่วยงานในสก็อตแลนด์ และยังมีผู้แทนประจำอยู่ในหน่วยงานในสหภาพยุโรป หรือ Camden Asset Recovery Inter-Agency หรือ CARIN รวมทั้งเครือข่ายหน่วยงานตำรวจแห่งสหภาพยุโรปด้วย เรียกว่า Interpol/StAR Asset Recovery Focal Points Group

ในการยื่นคำร้องขอรับความช่วยเหลือ รัฐที่ร้องขอจะต้องแสดงหลักฐาน ดังนี้

1) คำยืนยันว่ามีการสืบสวนสอบสวนอย่างเป็นทางการโดยองค์กรที่มีอำนาจสอบสวนจากรัฐที่ร้องขอ โดยระบุชื่อจำเลย หรือองค์กรหรือนิติบุคคลที่ถูกกล่าวหา

³⁶ สุพัตรา แผนวิชิต. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 28. หน้า 10-16.

2) ระบุหน่วยงานผู้ร้องขอ พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับองค์กรที่ทำหน้าที่สืบสวนที่อยู่ อำนาจหน้าที่ รวมถึงรายละเอียดการติดต่อประสานงานโดยละเอียด

3) รายละเอียดในการดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัยรวมถึงข้อเท็จจริงพื้นฐานข้อกล่าวหา (แต่ไม่จำเป็นต้องระบุข้อเท็จจริงที่เป็นความลับหรือการเปิดเผยข้อมูลนั้น อาจจะอ่อนไหวหรือจะเป็นการไม่เหมาะสม)

4) ระบุชื่อของปัจเจกชนหรือบริษัทที่จะทำการตรวจค้น รายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าวเท่าที่จะเป็นไปได้ รวมถึงวันเกิดและที่เกิด เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่หรือตำแหน่งที่ทำงาน รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อที่อาจจะสะกดเป็นอย่างอื่นเท่าที่จะเป็นไปได้

5) ในกรณีที่เป็นนิติบุคคลรายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทอย่างเป็นทางการที่อยู่ สำนักงาน หรือชื่อบุคคลที่เป็นเจ้าของควรระบุไว้ ถ้ารู้

6) รายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่น่าเชื่อถือว่าผู้กระทำความผิดจะมีอยู่ในสหราชอาณาจักรและถ้าเป็นไปได้ควรระบุแหล่งที่อยู่ของทรัพย์สินนั้นด้วย

เมื่อมีการส่งคำร้องมาแล้วในการดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานนั้นรัฐที่ร้องขอจะต้องแสดงเจตจำนงมายัง SOCA ว่าประสงค์จะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันทางการเงินที่เป็นความลับของลูกค้า ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะต้องร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น การออกหมายเรียกพยานที่เป็นเจ้าหน้าที่สถาบันการเงินทำการสอบสวน และส่งพยานหลักฐานประกอบคำให้การของเขา ทั้งนี้เพื่อให้การแสวงหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินประสบผลสำเร็จ

กรณีการคืนทรัพย์สินอันเนื่องจากอนุสัญญาการต่อต้านการทุจริต UNCAC

สหราชอาณาจักร มีความเชื่อมั่นว่าการตกลงร่วมกันในการคืนทรัพย์สินให้แก่กันโดยการทำสนธิสัญญาอย่างโปร่งใสจะเป็นผลดีกับทุกประเทศที่ร่วมกันในระยะยาวโดยตาม UNCAC มาตรา 57(5) ได้บัญญัติส่งเสริมให้รัฐทั้งหลายกระทำสนธิสัญญาให้ความร่วมมือกันทางกฎหมายดังกล่าว ใน ปี ค.ศ. 2006 สหราชอาณาจักร จึงได้ตกลงกับประเทศในกลุ่ม G8 ที่จะคืนทรัพย์สินในคดีทุจริตต่อกัน ซึ่งจะเป็นการให้ความร่วมมือกันตามที่บัญญัติไว้ใน UNCAC มาตรา 1 ที่รัฐภาคีจะต้องให้ความร่วมมือกันอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอในการโอนทรัพย์สินระหว่างกัน การจัดทำสนธิสัญญาในการคืนหรือเฉลี่ยทรัพย์สินจะต้องกระทำผ่านสถานทูตสหราชอาณาจักรในประเทศนั้น หรือติดต่อประสานงานมายัง High Commission หรือ UK Central Authority (UKCA) ตามที่กำหนดไว้

สนธิสัญญาในการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สิน (Asset sharing agreements)

ในกรณีที่เป็นทรัพย์สินที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของคดีทุจริตตาม UNCAC ในอดีตประเทศที่สามารถเรียกหรือยึดเอาทรัพย์สินคืนมาได้ก็จะเก็บรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น แต่ในหลายปีที่ผ่านมาประเทศต่าง ๆ ได้เห็นคุณค่าของการตกลงกันในการเฉลี่ยทรัพย์สินระหว่างกันซึ่งโดยปกติประเทศต่าง ๆ จะแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินให้กันและกันในอัตราร้อยละ 50 หรือ 50/50 โดยสหราชอาณาจักรได้ทำความตกลงแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินกับหลายประเทศ เช่น ประเทศแคนาดา หมู่เกาะเคย์แมน ประเทศจาไมกา สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และประเทศสหรัฐอเมริกา และในกรณีที่ไม่มีสนธิสัญญาอย่างเป็นทางการสหราชอาณาจักรก็ได้จัดทำข้อตกลงกับฝ่ายบริหารกับรัฐบาลอื่น (administrative agreement) ในการตกลงเฉลี่ยทรัพย์สินเป็นรายกรณีไป³⁷

³⁷ วีระพงษ์ บุญญากาศ และคณะ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 7. หน้า 106-113.